

Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
HENRIK SAUGMANDSGAARD ØE
prednesené 10. septembra 2020¹

Vec C-59/19

**Wikingerhof GmbH & Co. KG
proti
Booking.com BV**

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti – Justičná spolupráca v občianskych a obchodných veciach – Medzinárodná právomoc – Nariadenie (EÚ) č. 1215/2012 – Článok 7 bod 1 a článok 7 bod 2 – Osobitná právomoc v ‚zmluvných veciach‘ a vo ‚veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti‘ – Pojmy – Kvalifikácia žalôb na určenie občianskoprávnej zodpovednosti podaných zmluvnými stranami – Žaloba na určenie občianskoprávnej zodpovednosti založená na porušení právnych noriem práva hospodárskej súťaže“

I. Úvod

1. Spoločnosť Wikingerhof GmbH & Co. KG uzatvorila so spoločnosťou Booking.com BV zmluvu s cieľom, aby bol hotel, ktorý prevádzkuje, uvedený na rovnomennej online rezervačnej platforme ubytovania. Prvá zo spoločností sa však domnieva, že druhá spoločnosť ukladá prevádzkovateľom hotelov umiestnených na jej platforme nespravodlivé podmienky, čo predstavuje zneužitie dominantného postavenia, ktoré im môže spôsobiť ujmu.

2. V tejto súvislosti Wikingerhof podala na nemecký súd žalobu o zdržanie sa konania proti spoločnosti Booking.com založenú na právnych normách nemeckého práva v oblasti hospodárskej súťaže. Žalovaná vo veci samej však tvrdí, že tento súd nemá právomoc o uvedenej žalobe rozhodovať. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko), na ktorý bol podaný opravný prostriedok „Revision“ týkajúci sa tejto otázky, sa Súdneho dvora pýta na výklad nariadenia (EÚ) č. 1215/2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach² (ďalej len „nariadenie Brusel Ia“).

3. Vnútroštátny súd sa v podstate pýta, či taká žaloba, akou je žaloba podaná spoločnosťou Wikingerhof proti spoločnosti Booking.com, ktorá je založená na právnych normách považovaných za pravidlá mimozmluvnej zodpovednosti vo vnútroštátnom práve, patrí do oblasti „nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“³ v zmysle článku 7 bodu 2 tohto nariadenia – v takom prípade by súd, na ktorý bola podaná žaloba, mohol vyvodiť svoju právomoc z tohto ustanovenia – alebo do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 uvedeného nariadenia vzhľadom na to, že údajné

¹ Jazyk prednesu: francúzština.

² Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 12. decembra 2012 (Ú. v. EÚ L 351, 2012, s. 1).

³ V týchto návrhoch budem ďalej používať pojem „veci nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“.

protisúťažné konanie vytykávané prvou spoločnosťou druhej spoločnosti sa prejavuje v ich zmluvnom vzťahu – v takom prípade by mala Wikingerhof pravdepodobne podať svoju žalobu s uplatnením tohto neskôr uvedeného ustanovenia na holandskom súde. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) teda Súdny dvor vyzýva, aby spresnil obsah kategórií, z ktorých pozostávajú „uvedené oblasti“, ako aj vzájomné vzťahy medzi týmito dvoma kategóriami.

4. Otázky uvedené v predchádzajúcom bode zďaleka nie sú nové. Viedli už k vzniku rozsiahlej judikatúry Súdneho dvora⁴, ktorá začala vznikať pred tridsiatimi rokmi rozsudkami Kalfelis⁵ a Handte⁶. Napriek tomu pretrvávajú viaceré pochybnosti, ktoré sa týkajú problému kvalifikácie určitých žalôb, ktoré sa nachádzajú na pomedzí predmetných kategórií, ako sú napríklad žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti začaté zmluvnými stranami. Tieto pochybnosti vyplývajú najmä z rozsudku Brogsitter⁷, v ktorom sa Súdny dvor pokúsil formulovať abstraktnú metódu na zatriedenie týchto žalôb, ale ktorého znenie je však pravidelne predmetom diskusií v právnej vede a na vnútroštátnych súdoch.⁸

5. Tento návrh na začatie prejudiciálneho konania tak poskytuje Súdnemu dvoru príležitosť vypracovať v konaní pred veľkou komorou syntézu tejto judikatúry a tým objasniť zostávajúce šedé zóny. Takýto postup je odôvodnený o to viac, že od nadobudnutia účinnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 zo 17. júna 2008 o rozhodnom práve pre zmluvné záväzky⁹ (ďalej len „nariadenie Rím I“) a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 864/2007 z 11. júla 2007 o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky¹⁰ (ďalej len „nariadenie Rím II“) sa riešenia prijaté Súdny dvorom v oblasti súdnej právomoci rozširujú aj na oblasť kolíznych noriem. Tieto nariadenia totiž predstavujú v oblasti kolíznych noriem náprotivok článku 7 bodu 1 a článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia a tento celok právnych predpisov treba vykladať, pokiaľ je to len možné, koherentne.¹¹ Okrem toho objasnenia týchto všeobecných otázok, ktoré poskytne Súdny dvor, spresnia konkrétnym spôsobom právne normy medzinárodného práva súkromného uplatniteľné na žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti za porušenie práva hospodárskej súťaže.¹²

6. V týchto návrhoch vysvetlím, že vo všeobecnosti väzba žaloby na určenie zodpovednosti so „zmluvný[mi] vec[ami]“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia alebo s „vec[ami] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 tohto nariadenia závisí od jej právneho základu, a to od záväzku – „zmluvného“ alebo „z mimozmluvnej zodpovednosti“ – na ktorej je žaloba založená a na ktorú sa žalobca odvoláva proti žalovanému. Rovnaká logika platí, pokiaľ ide o žaloby na

4 Pripomínam, že nariadenie Brusel Ia nahradilo nariadenie Rady (ES) č. 44/2001 z 22. decembra 2000 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach [neoficiálny preklad] (Ú. v. ES L 12, 2001, s. 1; Mim. vyd. 19/004, s. 42) (ďalej len „nariadenie Brusel I“), ktoré samotné nahradilo Dohovor o právomoci a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach, podpísaný v Bruseli 27. septembra 1968 (Ú. v. ES L 299, 1972, s. 32) (ďalej len „Bruselský dohovor“). Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je výklad ustanovení Bruselského dohovoru a nariadenia Brusel I poskytnutý Súdny dvorom uplatniteľný na rovnocenné ustanovenia nariadenia Brusel Ia. Konkrétne výklad, ktorý podal Súdny dvor v súvislosti s článkom 5 bodom 1 Bruselského dohovoru a nariadenia Brusel I, platí aj pre článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia [pozri najmä rozsudok z 15. júna 2017, Kareda (C-249/16, EU:C:2017:472, bod 27)]. Rovnako judikatúra týkajúca sa článku 5 bodu 3 prvých dvoch právnych predpisov sa analogicky uplatňuje na článok 7 bod 2 tretieho právneho predpisu [pozri najmä rozsudok zo 17. októbra 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766 bod 24 a citovaná judikatúra)]. V dôsledku toho v týchto návrhoch pre zjednodušenie odkazujem len na toto posledné uvedené nariadenie, pričom bez rozdielu spomeniem rozsudky a závery týkajúce sa právnych predpisov, ktoré mu predchádzali.

5 Rozsudok z 27. septembra 1988 (189/87, EU:C:1988:459) (ďalej len „rozsudok Kalfelis“).

6 Rozsudok zo 17. júna 1992 (C-26/91, EU:C:1992:268) (ďalej len „rozsudok Handte“).

7 Rozsudok z 13. marca 2014 (C-548/12, EU:C:2014:148) (ďalej len „rozsudok Brogsitter“).

8 Pozri v tejto súvislosti otázku, ktoré nedávno položil Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva) vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 11. apríla 2019, Bosworth a Hurley (C-603/17, EU:C:2019:310), ku ktorým sa Súdny dvor v konečnom dôsledku nevyjadril.

9 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady zo 17. júna 2008 (Ú. v. EÚ L 177, 2008, s. 6).

10 Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady z 11. júla 2007 (Ú. v. EÚ L 199, 2007, s. 40).

11 Pozri odôvodnenie 7 nariadení Rím I a Rím II.

12 Pripomínam, že smernica Európskeho parlamentu a Rady 2014/104/EÚ z 26. novembra 2014 o určitých pravidlách upravujúcich žaloby podľa vnútroštátneho práva o náhradu škody utrpenej v dôsledku porušenia ustanovení práva hospodárskej súťaže členských štátov a Európskej únie (Ú. v. EÚ L 349, 2014, s. 1) neupravuje otázky právomoci a rozhodného práva.

určenie občianskoprávnej zodpovednosti podané zmluvnými stranami. Vysvetlím teda, prečo na základe týchto zásad taká žaloba o zdržanie sa konania, ako je žaloba podaná spoločnosťou Wikingerhof proti spoločnosti Booking.com, ktorá je založená na porušení právnych noriem hospodárskej súťaže, patrí pod „veci nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle druhého uvedeného ustanovenia.

II. Právny rámec

7. Odôvodnenie 16 nariadenia Brusel Ia stanovuje:

„Okrem bydliska žalovaného musia byť k dispozícii aj alternatívne kritériá právomoci založené na úzkej väzbe medzi súdom a žalobou alebo na účely uľahčenia efektívneho riadneho výkonu súdnictva. Existencia takejto úzkej väzby by mala zaručiť právnu istotu a vylúčiť, že osoba by bola žalovaná na súde členského štátu, s čím [čo – *neoficiálny preklad*] nemohla rozumne predvídať. ...“

8. Oddiel 2 kapitoly II tohto nariadenia s názvom „Osobitná právomoc“ obsahuje okrem iného článok 7 uvedeného nariadenia. Body 1 a 2 tohto článku znejú:

„Osobu s bydliskom na území členského štátu možno žalovať v inom členskom štáte:

- 1) a) v zmluvných veciach na súdoch podľa miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby;
b) na účely tohto ustanovenia, ak sa účastníci zmluvy nedohodli inak, je miestom zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby:
 - pri predaji tovaru miesto v členskom štáte, kam sa podľa zmluvy tovar dodal alebo mal dodať,
 - pri poskytnutí služieb miesto v členskom štáte, kde sa podľa zmluvy služby poskytli alebo mali poskytnúť;
 - c) ak sa neuplatní písmeno b), uplatní sa písmeno a);
- 2) vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti na súdoch podľa miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok;“

III. Spor vo veci samej, prejudiciálna otázka a konanie na Súdnom dvore

9. Wikingerhof, spoločnosť založená podľa nemeckého práva, so sídlom v Kroppe (Nemecko), prevádzkuje hotel, ktorý sa nachádza v spolkovej krajine Šlezvicko-Holštajnsko (Nemecko). Booking.com, ktorej sídlo sa nachádza v Amsterdame (Holandsko), prevádzkuje rovnomennú platformu na online rezerváciu ubytovania.

10. V marci 2009 podpísala Wikingerhof vzorovú zmluvu poskytnutú spoločnosťou Booking.com. Táto zmluva stanovuje, že jej podstatnou súčasťou tvoria všeobecné obchodné podmienky uplatňované spoločnosťou Booking.com. Uvedená zmluva ďalej stanovuje, že jej podpísaním prevádzkovateľ hotela potvrdzuje, že dostal rovnopis týchto všeobecných podmienok a potvrdzuje, že ich prečítal, porozumel im a že sa ich zaväzuje dodržiavať.

11. Všeobecné podmienky spoločnosti Booking.com okrem iného stanovujú, že táto spoločnosť poskytuje prevádzkovateľom hotelov registrovaným na jej platforme k dispozícii internetový systém nazvaný „Extranet“, ktorý im umožňuje aktualizovať informácie o ich zariadeniach a získať prístup k informáciám, ktoré sa týkajú rezervácií uskutočnených prostredníctvom tejto platformy. Tieto všeobecné podmienky okrem toho obsahujú dohodu o voľbe právomoci, ktorá v zásade priznáva súdom v Amsterdame výlučnú právomoc rozhodovať spory vyplývajúce zo zmluvy.

12. Booking.com svoje všeobecné podmienky viackrát zmenila. Listom z 30. júna 2015 Wikingerhof namietala proti jednej z týchto zmien. Následne podala táto spoločnosť na Landgericht Kiel (Krajinský súd Kiel, Nemecko) žalobu o zdržanie sa konania proti spoločnosti Booking.com založenú na porušení nemeckých právnych noriem v oblasti hospodárskej súťaže.¹³ V uvedenom rámci zastáva Wikingerhof názor, že takí menší prevádzkovatelia hotelov, ako je táto spoločnosť, sú odkázaní na uzatvorenie zmluvy so spoločnosťou Booking.com, a to z dôvodu dominantného postavenia uvedenej spoločnosti na trhu sprostredkovateľských služieb a hotelových rezervačných portálov. Wikingerhof sa domnieva, že niektoré postupy, ktoré uplatňuje Booking.com pri prenose údajov o hotelových rezerváciách, sú nespravodlivé a predstavujú zneužitie tohto postavenia v rozpore s právom hospodárskej súťaže. Wikingerhof teda navrhla, aby uvedený súd pod hrozbou pokuty zakázal spoločnosti Booking.com:

- bez predchádzajúceho súhlasu spoločnosti Wikingerhof zobrazíť na jej platforme určitú cenu ako cenu uvedenú spoločnosťou Wikingerhof za jej hotel, spolu s informáciou „výhodnejšia cena“ alebo „znižovaná cena“,
- odmietnuť spoločnosti Wikingerhof celkom alebo sčasti prístup ku kontaktným údajom, ktoré klienti jej hotela poskytujú prostredníctvom uvedenej platformy a požadovať od tejto spoločnosti, aby sa kontakty s týmito klientmi uskutočňovali výlučne prostredníctvom funkcie „kontakt“, ktorú poskytuje Booking.com, a
- podmieniť umiestnenie hotela prevádzkovaného spoločnosťou Wikingerhof medzi výsledkami vyhľadávania uskutočneného na uvedenej platforme poskytnutím provízie presahujúcej 15 %.

13. Booking.com namietala nedostatok medzinárodnej a miestnej právomoci Landgericht Kiel (Krajinský súd Kiel). Rozsudkom z 27. januára 2017 uvedený súd rozhodol, že žaloba spoločnosti Wikingerhof je z uvedeného dôvodu neprípustná. Konkrétne sa domnieval, že dohoda o voľbe právomoci obsiahnutá vo všeobecných obchodných podmienkach spoločnosti Booking.com, ktorá priznáva výlučnú právomoc súdom v Amsterdame, bola medzi účastníkmi platne uzavretá v súlade s článkom 25 nariadenia Brusel Ia a uplatňuje sa na takúto žalobu.

14. V odvolacom konaní Oberlandesgericht Schleswig (Vyšší krajinský súd Šlezvicko, Nemecko) rozsudkom z 12. októbra 2018 potvrdil rozsudok vydaný v prvej inštancii, pričom sa opieral o odlišné dôvody. Tento súd sa v podstate domnieval, že Landgericht Kiel (Krajinský súd Kiel) nemôže založiť svoju právomoc na pravidle týkajúcom sa „vec[í] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ upravenom v článku 7 bode 2 nariadenia Brusel Ia, keďže žaloba podaná spoločnosťou Wikingerhof patrí do „zmluvných vec[í]“ v zmysle článku 7 bodu 1 tohto nariadenia. Právomoc súdu, na ktorý bola podaná žaloba, nemožno založiť ani na uvedenom článku 7 bode 1, pretože „miest[o] zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby“, sa v zmysle tohto ustanovenia nenachádza v obvode tohto súdu.¹⁴ V dôsledku toho nepovažoval odvolací súd za nevyhnutné rozhodovať o otázke, či bola dohoda o voľbe právomoci obsiahnutá vo všeobecných podmienkach spoločnosti Booking.com medzi účastníkmi konania vo veci samej platne uzavretá.

13 Wikingerhof založila svoju žalobu konkrétne na § 33 Gesetz gegen Wettbewerbsbeschränkungen (zákon proti obmedzeniu hospodárskej súťaže) (ďalej len „GWB“), v spojení s článkom 102 ZFEÚ, ako aj na § 18 a § 19 ods. 1 a 2 bod 2 GWB a subsidiárne na § 20 ods. 1 GWB.

14 Toto miesto totiž zodpovedá sídlu spoločnosti Booking.com nachádzajúcemu sa v Amsterdame, ktoré predstavuje centrum obchodných rozhodnutí tejto spoločnosti.

15. Wikingerhof podala proti tomuto rozsudku opravný prostriedok „Revision“ na Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor), ktorý tento opravný prostriedok povolil. V rámci toho uvedená spoločnosť tvrdí, že odvolací súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď na žalobu podanú uvedenou spoločnosťou vylúčil uplatnenie pravidla právomoci vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ upraveného v článku 7 bode 2 nariadenia Brusel Ia.

16. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) poznamenáva, že opravný prostriedok „Revision“, ktorý mu bol podaný, nesmeruje proti záveru odvolacieho súdu, podľa ktorého Landgericht Kiel (Krajinský súd Kiel) nemal na základe článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia právomoc rozhodovať o žalobe podanej spoločnosťou Wikingerhof. Otázka platnosti dohody o voľbe právomoci obsiahnutej vo všeobecných podmienkach spoločnosti Booking.com taktiež nie je predmetom tohto opravného prostriedku.¹⁵ Úspech uvedeného opravného prostriedku závisí výlučne od odpovede na otázku, či taká žaloba môže spadať pod článok 7 bod 2 tohto nariadenia.

17. Za týchto podmienok Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru túto prejudiciálnu otázku:

„Má sa článok 7 bod 2 [nariadenia Brusel Ia] vykladať v tom zmysle, že žalobu o zdržanie sa určitých konaní možno podať na súde, ktorý má právomoc vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, ak je možné, že vytýkané správanie je upravené zmluvnými ustanoveniami, ale žalobca tvrdí, že tieto ustanovenia sú založené na zneužití dominantného postavenia žalovanej na trhu?“

18. Návrh na začatie prejudiciálneho konania z 11. decembra 2018 bol doručený Súdnemu dvoru 29. januára 2019. Booking.com, česká vláda a Európska komisia predložili Súdnemu dvoru písomné pripomienky. Wikingerhof, Booking.com a Komisia boli zastúpené na pojednávaní, ktoré sa konalo 27. januára 2020.

IV. Analýza

19. Pozadím prejednávanej veci je konanie o žalobe na určenie občianskoprávnej zodpovednosti za porušenie práva hospodárskej súťaže podanej súkromnými subjektmi, ktoré je charakteristické pre to, čo sa bežne nazýva „private enforcement“. Žaloba podaná spoločnosťou Wikingerhof proti spoločnosti Booking.com je založená konkrétne na porušení právnych noriem nemeckého práva, ktoré podobne ako článok 102 ZFEÚ zakazujú zneužitie dominantného postavenia, pravidiel. Wikingerhof v podstate tvrdí, že Booking.com zneužíva svoje dominantné postavenie, ktoré údajne má na trhu sprostredkovateľských služieb a portálov hotelových rezervácií tým, že malým prevádzkovateľom hotelov registrovaným na jej platforme ukladá nespravodlivé obchodné podmienky.¹⁶ V tomto kontexte sa od Súdneho dvora nežiada, aby spresnil pôsobnosť uvedeného článku 102. Naopak, je mu položená otázka týkajúca sa pravidiel právomoci uplatniteľných na takúto žalobu.

20. Súdny dvor už rozhodol, že žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti založené na porušení právnych noriem práva hospodárskej súťaže patria medzi „občianske a obchodné veci“ v zmysle článku 1 ods. 1 nariadenia Brusel Ia a že preto patria do vecnej pôsobnosti tohto nariadenia.¹⁷

15 Podľa vnútroštátneho súdu je v každom prípade potrebné na túto otázku odpovedať záporne, keďže tento dohovor nespĺňa podmienky stanovené v článku 25 ods. 1 a 2 nariadenia Brusel Ia.

16 Pozri v práve Únie článok 102 druhý odsek písm. a) ZFEÚ.

17 Pozri najmä rozsudky z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319), body 23 až 38), a z 29. júla 2019, Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, bod 24). Hoci sa tieto rozsudky týkajú porušenia práva Únie v oblasti hospodárskej súťaže, riešenie, ktoré z nich vyplýva, platí aj pre žaloby založené na porušení vnútroštátnych pravidiel v danej oblasti. Prameň predmetných pravidiel je totiž v tejto súvislosti irelevantný.

21. Článok 4 ods. 1 nariadenia Brusel Ia stanovuje ako všeobecné pravidlo právomoc súdov členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko. V prejednávanej veci je nesporné, že sídlo spoločnosti Booking.com sa v zmysle tohto nariadenia¹⁸ nachádza v Holandsku, a teda že Wikingerhof nemohla na základe tohto ustanovenia podať žalobu na nemecký súd.

22. Nariadenie Brusel Ia však stanovuje pravidlá, ktoré za určitých predpokladov umožňujú žalobcovi, aby žaloval žalovaného na súdoch iného členského štátu.¹⁹ Toto nariadenie obsahuje konkrétne úpravu osobitnej právomoci vzťahujúcej sa na rozličné „veci“, ktorá poskytuje žalobcovi možnosť podľa žalobu na jednom alebo viacerých ďalších súdoch.

23. Takáto osobitná právomoc existuje konkrétne v „zmluvných veciach“ a vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“. Pre žaloby, ktoré patria do prvej kategórie článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia žalobcovi umožňuje podať žalobu na súde „miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby“. Pre žaloby, ktoré patria do druhej kategórie článok 7 bod 2 tohto nariadenia stanovuje, že ich možno podať na súde „miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“.

24. Možnosť voľby právomoci ponúknutá žalobcovi sa tak líši v závislosti od kvalifikácie predmetnej žaloby. V prejednávanej veci sa však účastníci konania rozchádzajú v otázke, do ktorej z uvedených kategórií patrí žaloba, ktorú podala Wikingerhof. Úspech námietky nedostatku právomoci, ktorú vzniesla Booking.com, v skutočnosti závisí od tejto kvalifikácie: zatiaľ čo „miest[o], kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“ v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia sa môže nachádzať v obvode nemeckého súdu, na ktorý sa obrátila žalobkyňa vo veci samej,²⁰ v odvolacom konaní bolo preukázané, že to nie je prípad „miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby“ v zmysle článku 7 bodu 1 tohto nariadenia.²¹

25. Ako poznamenáva vnútroštátny súd, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v zásade žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti založené na porušení právnych noriem práva hospodárskej súťaže patria do „vec[í] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia.²²

18 Pozri článok 63 nariadenia Brusel Ia.

19 Pozri článok 5 ods. 1 nariadenia Brusel Ia.

20 Zdôrazňujem, že Súdnemu dvoru nebola položená otázka týkajúca sa výkladu kritéria právomoci stanoveného v článku 7 bode 2 nariadenia Brusel Ia. Obmedzím sa na pripomenutie, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora výraz „miest[o], kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“ sa týka tak miesta, kde vznikla škoda, ako aj miesta, kde došlo k príčinnej udalosti, ktorá viedla k tejto škode. Takže ak sa teda tieto dve miesta nezhodujú, žalovaného možno žalovať podľa výberu žalobcu na súde jedného alebo druhého z týchto miest [pozri najmä rozsudky z 30. novembra 1976, Bier (21/76, EU:C:1976:166, body 24 a 25), ako aj z 29. júla 2019, Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, bod 25 a citovaná judikatúra)]. Pokiaľ ide o žaloby na určenie zodpovednosti za porušenie práva hospodárskej súťaže, miesto, kde došlo k príčinnej udalosti, zodpovedá vo veci dohody obmedzujúcej súťaž miestu, kde bola táto dohoda s konečnou platnosťou uzavretá [pozri rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, body 43 až 50)] a, vo veci zneužívania dominantného postavenia, miestu, kde došlo k zneužitiu [pozri rozsudok z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, bod 52)]. Pokiaľ ide o miesto, kde vznikla škoda, judikatúra Súdneho dvora sa zameriava na miesto na trhu dotknuté protisúťažným správaním, v rámci ktorého poškodenému údajne vznikla škoda [pozri rozsudky z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, body 37 až 43) a z 29. júla 2019, Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, body 27 až 37)].

21 Súdnemu dvoru nie je položená ani otázka výkladu tohto kritéria. Len pripomeniem, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora je na účely určenia „miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby“ v zmysle článku 7 bode 1 písm. a) nariadenia Brusel Ia potrebné určiť záväzok zodpovedajúci zmluvnému právu, na ktorom je založená žaloba žalobcu, a v súlade s právom uplatniteľným na tento záväzok vyhodnotiť, na akom mieste bol alebo má byť tento záväzok splnený [pozri najmä rozsudky zo 6. októbra 1976, Industrie Tessili Italiana Como (12/76, EU:C:1976:133 bod 13), a De Bloos (14/76, EU:C:1976:134, bod 13)]. Samostatné kritérium tohto „miesta zmluvného plnenia“ je však v článku 7 bode 1 písm. b) tohto nariadenia stanovené pre zmluvy o kúpe tovaru a zmluvy o poskytnutí služieb. V tomto rámci Súdny dvor používa autonómnu a skutkovú definíciu miesta plnenia zmluvy, so zohľadnením všetkých v nej obsiahnutých záväzkov, pričom dáva prevládajúcu váhu jej ustanoveniam [pozri najmä rozsudky z 3. mája 2007, Color Drack (C-386/05, EU:C:2007:262); z 23. apríla 2009, Falco Privatstiftung a Rabitsch (C-533/07, EU:C:2009:257), ako aj z 25. februára 2010, Car Trim (C-381/08, EU:C:2010:90)].

22 Pozri najmä rozsudky z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 28); z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 43), ako aj z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, bod 51).

26. Žaloba, o ktorú ide v prejednávanej veci, má však osobitný význam v tom, že je podaná zmluvnou stranou a že údajné protisúťažné konanie, ktoré Wikingerhof vytýka spoločnosti Booking.com, sa prejavuje v ich zmluvnom vzťahu, pretože spočíva v tom, že druhá uvedená spoločnosť vyžaduje od prvej uvedenej spoločnosti v rámci tohto vzťahu nespravodlivé obchodné podmienky. Okrem toho je možné, že sa na niektoré, ba dokonca na všetky²³ vytýkané praktiky vzťahujú ustanovenia všeobecných podmienok uplatniteľných na predmetnú zmluvu. Ide teda o to, či za takýchto okolností „zmluvná“ kvalifikácia prevažuje nad kvalifikáciou „mimozmluvnej zodpovednosti“ na účely nariadenia Brusel Ia.

27. Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) sa domnieva, že na túto otázku treba odpovedať záporne. Rovnako ako Wikingerhof a Komisia sa stotožňujem s týmto názorom. Opačné stanovisko, ktoré zastáva Booking.com a česká vláda, podľa môjho názoru odráža pochybnosti obklopujúce v judikatúre Súdneho dvora hranicu medzi „zmluvný[mi] vec[ami]“ a „vec[ami] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“. Ako som uviedol v úvode týchto návrhov, táto vec ponúka Súdnemu dvoru dobrú príležitosť zhrnúť uvedenú judikatúru a tieto pochybnosti odstrániť. Pripomením teda jej hlavné črty (časť A) a potom osobitne preskúmam prípad kvalifikácie žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, o ktorej sa koná medzi zmluvnými stranami (časť B). V rámci toho rozviním určité úvahy, s ktorými som začal v mojich návrhoch prednesených vo veci Bosworth a Hurley²⁴. Napokon uplatním analytický rámec vyplývajúci z uvedenej judikatúry na prípad takej žaloby na určenie zodpovednosti založenej na porušení právnych noriem práva hospodárskej súťaže, ako je žaloba podaná v prejednávanej veci spoločnosťou Wikingerhof proti spoločnosti Booking.com (časť C).

A. Hlavné črty judikatúry Súdneho dvora týkajúcej sa „zmluvných vec[i]“ a „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“

28. Na úvod treba pripomenúť, že nariadenie Brusel Ia neobsahuje definíciu pojmu „zmluvn[é] vec[i]“ uvedeného v článku 7 bode 1 tohto nariadenia alebo pojmu „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ uvedeného v jeho článku 7 bode 2. Obsah týchto pojmov má však ďaleko k tomu, aby bol zrejmý. Hoci odrážajú pojmy, ktoré sú v občianskom práve dobre známe – „zmluva“ a „protiprávne konanie“ –, obrysy týchto pojmov sa v jednotlivých členských štátoch líšia. Okrem toho existujú významné rozdiely medzi rôznymi jazykovými verziami uvedeného nariadenia, ktoré sa týkajú jedného²⁵ aj druhého²⁶ ustanovenia.

29. V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane rozhodol, že „zmluvn[é] vec[i]“ a „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle nariadenia Brusel Ia predstavujú autonómne pojmy práva Únie, ktoré treba vykladať najmä s odkazom na systém a ciele uvedeného nariadenia, a to s cieľom zaručiť vo všetkých členských štátoch jednotné uplatňovanie pravidiel právomoci, ktoré nariadenie upravuje.²⁷ Väzba návrhu s jednou alebo druhou kategóriou teda nezávisí konkrétne od riešení predpokladaných vnútroštátnym právom súdu, na ktorý bola podaná žaloba (tzv. *lex fori*).

23 Wikingerhof a Booking.com sa v tomto bode nezhodujú. K tomuto aspektu sa vrátim najmä v časti C nižšie.

24 C-603/17, EU:C:2019:65 (ďalej len „moje návrhy prednesené vo veci Bosworth a Hurley“).

25 Pojem „zmluvn[é] vec[i]“ použitý vo francúzskej jazykovej verzii nariadenia Brusel Ia, ktorej zodpovedajú okrem iného španielska, talianska, portugalská, rumunská, fínska a dánska jazyková verzia tohto nariadenia je pomerne široký. Naopak znenie pojmu v anglickej jazykovej verzii („in matters relating to a contract“), ktorou sa inšpirovali okrem iného bulharská, chorvátska, holandská alebo švédka jazyková verzia, naznačuje požiadavku existencie zmluvy, pričom sa uspokojuje s jednoduchou väzbou medzi zmluvou a žalobou. Pokiaľ ide o nemeckú jazykovú verziu, táto je podstatne presnejšia a tým prísnejšia ako ostatné verzie („wenn ein Vertrag oder Ansprüche aus einem Vertrag den Gegenstand des Verfahrens bilden“).

26 Konkrétne nemecká, španielska, talianska, chorvátska a rumunská jazyková verzia zodpovedajú francúzskej verzii. Anglická jazyková verzia („in matters relating to tort, delict or quasi-delict“) im je blízka. Holandská jazyková verzia („ten aanzien van verbintenissen uit onrechtmatige daad“) výslovne odkazuje na pojem záväzkov z mimozmluvnej zodpovednosti. Portugalská verzia („Em matéria extracontratual“) by mohla mať širší význam, keďže odkazuje na všetky mimozmluvné záväzky. Napokon dánska („i sager om erstatning uden for kontrakt“), fínska („sopimukseen perustumatonta vahingonkorvausta koskevassa asiassa sen paikkakunnan“) a švédka jazyková verzia („om talan avser skadestånd utanför avtalsförhållanden“) odzrkadľujú myšlienku žaloby o náhradu škody v prípade neexistencie zmluvy.

27 Pozri, pokiaľ ide o pojem „zmluvn[é] vec[i]“, najmä rozsudky z 22. marca 1983, Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, body 9 a 10), ako aj zo 4. októbra 2018, Feniks (C-337/17, EU:C:2018:805, bod 38 a citovaná judikatúra). Pozri, pokiaľ ide o pojem „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“, najmä rozsudky Kalfelis (body 15 a 16), ako aj zo 17. októbra 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 25 a citovaná judikatúra).

30. Pokiaľ ide o *systém* nariadenia Brusel Ia, Súdny dvor opakovane rozhodol, že toto nariadenie vychádza zo všeobecného pravidla právomoci súdov členského štátu, v ktorom má žalovaný bydlisko, stanoveného v článku 4 bode 1 tohto nariadenia, a že osobitné právomoci stanovené v jeho článku 7 predstavujú výnimky z tohto všeobecného pravidla, ktoré sa ako také majú vykladať reštriktívne.²⁸

31. Pokiaľ ide o *ciele* nariadenia Brusel Ia, treba pripomenúť, že vo všeobecnosti majú pravidlá právomoci stanovené v tomto nariadení za cieľ zabezpečiť právnu istotu a v tomto rámci posilniť právnu ochranu osôb usadených na území členských štátov. Z tohto dôvodu musia byť tieto pravidlá dobre predvídateľné: žalobca musí mať možnosť ľahko určiť súdy, na ktorých môže podať žalobu a žalovaný musí mať možnosť rozumne predvídať súdy, na ktorých môže byť žalovaný. Okrem toho je cieľom uvedených pravidiel zabezpečiť riadny výkon spravodlivosti.²⁹

32. Osobitné právomoci v „zmluvných veciach“ a vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ stanovené v článku 7 bode 1 a v článku 7 bode 2 nariadenia Brusel Ia sledujú osobitne cieľ blízkosti, ktorý konkretizuje dve požiadavky uvedené v predchádzajúcom bode. V tejto súvislosti Súdny dvor opakovane rozhodol, že možnosť ponúknutá žalobcovi týmito ustanoveniami bola zavedená so zohľadnením existencie, vo „veciach“, ktorých sa tieto ustanovenia týkajú, osobitne úzkej väzby medzi žalobou a súdom, na ktorý by mohla byť žaloba podaná, a to z hľadiska hospodárnej organizácie konania.³⁰ V „zmluvných veciach“ sa totiž súd „miesta zmluvného plnenia, ktoré je predmetom žaloby“, považuje za najlepšie spôsobilý rozhodnúť, najmä z dôvodov blízkosti sporu a jednoduchšieho vykonávania dôkazov. To isté platí vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ o súde „miesta, kde došlo alebo by mohlo dôjsť ku skutočnosti, ktorá zakladá takýto nárok“. ³¹ Existencia tejto úzkej väzby zároveň zaručuje právnu istotu tým, že vylučuje možnosť, aby bola osoba žalovaná na súde členského štátu, ktorý nemohla rozumne predvídať.

33. Vo svetle týchto všeobecných úvah Súdny dvor vo svojej judikatúre postupne formuloval autonómne definície pojmu „zmluvn[é] vec[i]“ a „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“. Tieto definície preskúmam postupne v nasledujúcich dvoch pododdieloch.

1. Definícia „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia

34. Prvý náčrt definície „zmluvných vec[i]“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia bol formulovaný Súdnym dvorom v rozsudku Handte, podľa ktorého tento pojem „nemožno chápať tak, že sa vzťahuje na situáciu, v ktorej neexistuje nijaký záväzok prevzatý slobodne jednou stranou voči druhej“³².

28 Pozri najmä rozsudky Kalfelis (bod 19); z 27. októbra 1998, Réunion européenne a i. (C-51/97, EU:C:1998:509, bod 16), ako aj zo 4. októbra 2018, Feniks (C-337/17, EU:C:2018:805, bod 37).

29 Pozri najmä rozsudky z 19. februára 2002, Besix (C-256/00, EU:C:2002:99, bod 26), a z 10. apríla 2003, Pugliese (C-437/00, EU:C:2003:219, bod 16).

30 Pozri odôvodnenie 16 nariadenia Brusel Ia. Pozri tiež najmä rozsudky zo 6. októbra 1976, Industrie Tessili Italiana Como (12/76, EU:C:1976:133, bod 13); z 20. februára 1997, MSG (C-106/95, EU:C:1997:70, bod 29), ako aj zo 17. októbra 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 26).

31 Pokiaľ ide o článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia, pozri rozsudky z 19. februára 2002, Besix (C-256/00, EU:C:2002:99, body 30 a 31, ako aj citovaná judikatúra), a pokiaľ ide o článok 7 bod 2 tohto nariadenia, rozsudok zo 17. októbra 2017, Bolagsupplysningen a Ilsjan (C-194/16, EU:C:2017:766, bod 26 a 27, ako aj citovaná judikatúra).

32 Rozsudok Handte, bod 15.

35. Súdny dvor túto definíciu skonsolidoval v rozsudku Engler³³. Vychádzajúc z konštatovania, podľa ktorého je identifikácia záväzku nevyhnutná na uplatnenie uvedeného článku 7 bodu 1, pretože súdna právomoc sa podľa tohto ustanovenia určuje podľa miesta, v ktorom bol alebo mal byť splnený „záväzok, ktorý je predmetom žaloby“, Súdny dvor rozhodol, že uplatnenie uvedeného ustanovenia „predpokladá určenie právnej povinnosti, s ktorou slobodne súhlasila jedna osoba vo vzťahu k druhej osobe a o ktorú sa opiera žaloba žalobcu“³⁴.

36. Z tejto definície vyplývajú dve kumulatívne podmienky, ktoré sú odvtedy ustálené v judikatúre Súdneho dvora:³⁵ žaloba spadá pod „zmluvné veci“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia vtedy, keď (1) sa týka „zmluvného záväzku“ chápaného ako „právn[a] povinnos[t]“, s ktorou slobodne súhlasila jedna osoba vo vzťahu k druhej osobe“³⁶ a (2) konkrétnejšie, táto žaloba je založená na tomto „záväzku“.

37. Pokiaľ ide o *prvú podmienku*, Súdny dvor spresnil, že „zmluvné záväzky“ zahŕňajú predovšetkým záväzky, ktoré majú svoj prameň³⁷ v zmluve³⁸, to znamená – v zásade – v súhlasnom prejave vôle dvoch osôb.³⁹ Následne Súdny dvor analogicky zahrnul do „zmluvných vecí“ vzťahy, ktoré sú príbuzné zmluvám, keďže vytvárajú medzi dotknutými osobami „úzke väzby toho istého typu“ ako sú tie, ktoré sa vytvárajú medzi zmluvnými stranami. Platí to tak najmä pre vzťahy medzi združením a jeho členmi ako aj vzťahy medzi členmi združenia navzájom,⁴⁰ vzťahy medzi akcionármi spoločnosti ako aj vzťahy medzi akcionármi a nimi vytváranou spoločnosťou,⁴¹ vzťahy medzi štatutárom spoločnosti a ním riadenou spoločnosťou, ako sú upravené v práve obchodných spoločností,⁴² alebo tiež záväzky, ktoré v súlade so zákonom preberajú spoluvlastníci nehnuteľnosti vo vzťahu k spoluvlastníctvu.⁴³ Napokon keďže uplatnenie článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia „nevyžaduje uzatvorenie zmluvy“, ale len „identifikáciu záväzku“,⁴⁴ Súdny dvor rozhodol, že „zmluvn[é] vec[i]“ zahŕňajú tiež záväzky, ktoré vznikajú nie z dôvodu obdobného súhlasného prejavu vôle, ale z dobrovoľného jednostranného záväzku osoby voči druhej osobe. Tak je to najmä v prípade príslubu výhry urobeného obchodníkom voči spotrebiteľovi⁴⁵ a záväzku zmenkového ručiteľa zmenky voči veriteľovi tejto zmenky.⁴⁶

33 Rozsudok z 20. januára 2005 (C-27/02, EU:C:2005:33).

34 Rozsudok z 20. januára 2005, Engler (C-27/02, EU:C:2005:33, body 45 a 51).

35 Pozri najmä rozsudky z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 39), ako aj z 5. decembra 2019, Ordre des avocats du barreau de Dinant (C-421/18, EU:C:2019:1053, body 25 a 26).

36 Súdny dvor tento pojem uplatnil na nariadenie Rím I, v súlade s cieľom koherencie pri výklade nariadení Brusel Ia, Rím I a Rím II (pozri bod 5 vyššie). Podľa judikatúry Súdneho dvora tak pojem „zmluvný záväzok“ v zmysle nariadenia Rím I označuje „záväzok slobodne prevzatý jednou osobou voči druhej osobe“. Pozri rozsudok z 21. januára 2016, ERGO Insurance a Gjensidige Baltic (C-359/14 a C-475/14, EU:C:2016:40, bod 44).

37 Podľa môjho názoru mal Súdny dvor touto formuláciou na mysli záväzky, ktoré vyplývajú zo zmluvy. Zmluvné záväzky sú totiž jednak záväzky uložené zmluvnými stranami v zmluve a ako aj záväzky, ktoré ukladá zákon, a to dispozitívne alebo kogentne, pre tento typ zmluvy. V každom prípade majú zmluvné záväzky svoj *primárny prameň* v zákone, keďže sú záväzné pre zmluvné strany len v rozsahu, v akom to stanovuje zákon [pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (poznámka pod čiarou 50)].

38 Pozri najmä rozsudky zo 6. októbra 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134, body 14 a 16); z 15. júna 2017, Kareda (C-249/16, EU:C:2017:472, bod 30), ako aj zo 7. marca 2018, flightright a i. (C-274/16, C-447/16 a C-448/16, EU:C:2018:160, bod 59). Všetky záväzky vyplývajúce zo zmluvy treba považovať za „slobodne prevzaté“ bez toho, aby musel dlžník s každým z nich individuálne súhlasiť. Prijatím zmluvy zmluvné strany súhlasia so všetkými povinnosťami, ktoré sú nevyhnutné z dôvodu ich záväzku.

39 Pozri najmä rozsudok z 11. júla 2002, Gabriel (C-96/00, EU:C:2002:436, bod 49). Nedávno Súdny dvor považoval za zmluvu „tacitný zmluvný vzťah“ [pozri rozsudok zo 14. júla 2016, Granarolo (C-196/15, EU:C:2016:559, body 24 až 27)].

40 Pozri rozsudok z 22. marca 1983, Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, bod 13).

41 Pozri rozsudok z 10. marca 1992, Powell Duffryn (C-214/89, EU:C:1992:115, bod 16).

42 Pozri rozsudok z 10. septembra 2015, Holterman Ferho Exploitatie a i. (C-47/14, EU:C:2015:574, body 53 a 54).

43 Pozri rozsudok z 8. mája 2019, Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, body 27 až 29).

44 Pozri najmä rozsudky zo 17. septembra 2002, Tacconi (C-334/00, EU:C:2002:499, bod 22), a z 8. mája 2019, Kerr (C-25/18, EU:C:2019:376, bod 23).

45 Pozri rozsudok z 20. januára 2005, Engler (C-27/02, EU:C:2005:33, bod 53).

46 Pozri rozsudok zo 14. marca 2013, Česká spořitelna (C-419/11, EU:C:2013:165, body 48 a 49).

38. Stručne povedané, Súdny dvor uplatňuje „pružný“ výklad pojmu „zmluvný záväzok“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.⁴⁷ Toto konštatovanie by mohlo na prvý pohľad prekvapiť vzhľadom na ustálenú judikatúru Súdneho dvora, podľa ktorej toto ustanovenie treba vykladať reštriktívne. V skutočnosti podľa môjho názoru táto požiadavka reštriktívneho výkladu len zakazuje Súdnemu dvoru odchyliť sa od jasných pojmov uvedeného ustanovenia a dať mu širší význam ako vyžaduje jeho cieľ.⁴⁸ V tejto súvislosti je teda možné a podľa mňa opodstatnené vykladať kategóriu, ktorá pozostáva zo „zmluvných vecí“ takým spôsobom, aby do nej boli zahrnuté inštitúty príbuzné zmluvám, a to v záujme riadneho výkonu spravodlivosti pri rozhodovaní sporov s medzinárodným prvkom.⁴⁹

39. Pokiaľ ide o *druhú podmienku*, z judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že návrh nespadá pod „zmluvn[é] vec[í]“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia z toho jediného dôvodu, že sa týka viac menej „zmluvného záväzku“. Okrem toho je potrebné, aby základom takého návrhu bol takýto záväzok. Uplatnenie tohto ustanovenia teda závisí, ako nedávno rozhodol Súdny dvor, na „právnom dôvode“.⁵⁰ Inými slovami, navrhovateľ sa na taký záväzok musí odvolávať, aby odôvodnil uvedený návrh.⁵¹

40. Touto podmienkou Súdny dvor podľa môjho názoru správne vyhradzuje uplatnenie pravidla právomoci v „zmluvných veciach“ upraveného v článku 7 bode 1 nariadenia Brusel Ia na návrhy, ktoré sú zmluvnej povahy, to znamená na tie, ktoré vo svojom základe nastoľujú hlavne otázky práva zmlúv⁵² alebo inak povedané otázky, ktoré patria do oblasti rozhodného práva zmluvy (tzv. *lex contractus*) v zmysle nariadenia Rím I.⁵³ Súdny dvor takto v súlade s cieľom blízkosti sledovaného týmto ustanovením zaistuje, aby sa súd s právomocou rozhodovať o zmluve, tak ako je označený týmto ustanovením, vyjadroval v zásade k podobným otázkam.⁵⁴ Ešte podstatnejšie Súdny dvor zaručuje vnútornú súdržnosť „zmluvných vecí“ tak, ako je predpokladaná, pokiaľ ide o pravidlá právomoci, v tomto článku 7 bode 1 a, pokiaľ ide o kolízne normy, v nariadení Rím I.⁵⁵

47 Pozri rozsudok z 20. januára 2005, Engler (C-27/02, EU:C:2005:33, bod 48).

48 Pozri analogicky rozsudky zo 14. decembra 1977, Sanders (73/77, EU:C:1977:208, body 17 a 18), a z 26. marca 1992, Reichert a Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149 bod 25)]. Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Gabriel (C-96/00, EU:C:2001:690, body 44 až 46)].

49 Pozri v tom istom zmysle MINOIS, M.: *Recherche sur la qualification en droit international privé des obligations*. Paris: LGDJ, 2020, s. 174 – 180.

50 Rozsudky zo 7. marca 2018, flightright a i. (C-274/16, C-447/16 a C-448/16, EU:C:2018:160, bod 61); zo 4. októbra 2018, Feniks (C-337/17, EU:C:2018:805, bod 48), ako aj z 26. marca 2020, Primera Air Scandinavia (C-215/18, EU:C:2020:235, bod 44).

51 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 8. marca 1988, Arcado (9/87, EU:C:1988:127, body 12 a 13). Táto myšlienka je vyjadrená rôznymi spôsobmi v rozsudku zo 6. októbra 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134): „zmluvný záväzok, ktorý je základom žaloby“ (bod 11); „záväzok ... zodpovedajúci zmluvnému právu, na ktorom je založená žaloba žalobcu“ (bod 13) alebo aj „záväzok ... zodpovedajúci zmluvnému právu, ktoré je uvádzané na odôvodnenie návrhu“ (bod 15 a výrok). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek v spojených veciach flightright a i. (C-274/16, C-447/16 a C-448/16, EU:C:2017:787, bod 54).

52 Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Mayras vo veci Industrie Tessili Italiana Como (12/76, neuvverejnené, EU:C:1976:119, Zb. s. 1489), a návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Engler (C-27/02, EU:C:2004:414, bod 44). Vzhľadom na to, že článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia sa neuplatňuje výlučne na zmluvy, mám tým na mysli všetky právne normy, ktoré ukládajú povinnosti z dôvodu dobrovoľného záväzku jednej osoby voči druhej.

53 Článok 12 nariadenia Rím I okrem toho obsahuje demonštratívny výpočet otázok, ktoré patria do *lex contractus*, ktorý podľa môjho názoru poskytuje relevantné údaje na určenie toho, či návrh patrí do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. Pozri analogicky rozsudok z 8. marca 1988, Arcado (9/87, EU:C:1988:127, bod 15).

54 To neznamená, že súd s právomocou rozhodovať o zmluve nevyhnutne uplatní svoje vlastné právo. Súd, ktorý má právomoc na základe článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, sa totiž nemusí nevyhnutne zhodovať s právom označeným na základe nariadenia Rím I. To tiež neznamená, že súd s právomocou rozhodovať o zmluve nevyhnutne uplatní pri rozhodovaní vo veci samej na vyriešenie otázok, ktoré mu boli predložené, zmluvné právo. Otázku považovanú za „zmluvnú“ v zmysle nástrojov medzinárodného práve súkromného Únie totiž v uplatniteľnom hmotnom práve možno považovať za otázku nároku z mimozmluvnej zodpovednosti, atď.

55 Pozri v tom istom zmysle MINOIS, M.: c. d., s. 174 a 180 – 186. Ak aj rozsah vecnej pôsobnosti článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia zodpovedá vecnej pôsobnosti nariadenia Rím I, zhoda nie je dokonalá. Napríklad, zatiaľ čo sa uvedený článok 7 bod 1 uplatňuje na určité žaloby, ktoré patria do práva obchodných spoločností (pozri judikatúru citovanú v poznámke pod čiarou 41 a 42 vyššie), článok 1 ods. 2 písm. f) nariadenia Rím I vylučuje z jeho vecnej pôsobnosti otázky patriace do tohto práva.

41. Konkrétne tieto dve kritériá spĺňajú, a preto patria do „zmluvných vecí“ v zmysle uvedeného článku 7 bodu 1, najmä tieto žaloby: žaloby o nútený výkon „zmluvného záväzku“⁵⁶ alebo žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti alebo žaloby o ukončenie platnosti zmluvy v dôsledku nesplnenia takého záväzku.⁵⁷ Vo všetkých týchto prípadoch predmetný záväzok zodpovedá „zmluvnému právu“, ktoré odôvodňuje žalobu. Určenie dôvodnosti tejto žaloby vyžaduje, aby sa konajúci súd v podstate zaoberal otázkami zmluvnej povahy – ako sú otázky obsahu predmetného záväzku, spôsobu, akým má byť tento záväzok splnený, dôsledkov jeho nesplnenia atď.⁵⁸ Do „zmluvných vecí“ patria tiež žaloby o neplatnosť zmluvy, keďže takáto žaloba je založená na porušení pravidiel upravujúcich uzavretie zmluvy a vyžaduje od súdu vyjadriť sa predovšetkým k platnosti „zmluvných záväzkov“, ktoré z nej vyplývajú.⁵⁹ Čitateľa, ktorý by si želal viac podrobností k pojmu „zmluvná vec“ odkazujem na rozsiahle diela právnej vedy v tejto oblasti.⁶⁰

2. Definícia „vecí nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia

42. Podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora, ktorá vychádza z rozsudku Kalfelis, zahŕňa pojem „vecí nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia „akýkoľvek nárok, ktorého cieľom je uplatniť zodpovednosť žalovaného a ktorý nesúvisí so „zmluvným“ vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 tohto nariadenia.⁶¹

43. Z tejto definície vyplývajú dve kumulatívne podmienky: jedna pozitívna, podľa ktorej návrh musí uplatniť občianskoprávnú zodpovednosť žalovaného, druhá negatívna, podľa ktorej tento návrh nesmie súvisieť so „zmluvným“ vecí“.

44. *Prvá podmienka* sa týka predmetu návrhu. Tento musí v zásade smerovať k zaviazaniu žalovaného, teda k tomu, aby bol súdnou cestou donútený ukončiť konanie, ktoré môže spôsobiť škodu – prípad takého návrhu na zdržanie sa konania, ako je návrh podaný v prejednávanej veci spoločnosťou Wikingerhof – alebo nahradiť škodu, ak k nej došlo – prípad návrhu o uplatnenie nároku na náhradu škody.⁶²

45. Aj v tomto prípade však Súdny dvor prijal „pružný“ výklad tejto podmienky. Určovacie žaloby, ktorými sa žalobca domáha určenia, že žalovaný porušil zákonnú povinnosť, alebo aj negatívne určovacie žaloby, ktorými sa žalobca domáha určenia, že sa nedopustil konania alebo opomenutia zakladajúceho jeho mimozmluvnú zodpovednosť voči žalovanému, môžu tiež patriť do pôsobnosti článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia.⁶³

56 Pozri najmä návrhy, o ktoré išlo vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky z 15. januára 1987, Shenavai (266/85, EU:C:1987:11, body 2 a 18); z 8. marca 1988, Arcado (9/87, EU:C:1988:127, bod 12), ako aj z 29. júna 1994, Custom Made Commercial (C-288/92, EU:C:1994:268, body 2 a 11).

57 Pozri najmä návrhy, o ktoré išlo vo veciach, v ktorých boli vydané rozsudky zo 6. októbra 1976, De Bloos (14/76, EU:C:1976:134, body 3 a 14), a z 8. marca 1988, Arcado (9/87, EU:C:1988:127, bod 13).

58 Pozri v tejto súvislosti článok 12 ods. 1 písm. a) až c) nariadenia Rím I.

59 Pozri rozsudok z 20. apríla 2016, Profit Investment SIM (C-366/13, EU:C:2016:282, body 54 a 58). V tejto súvislosti z článku 10 ods. 1 nariadenia Rím I vyplýva, že otázka existencie a platnosti zmluvy patrí do pôsobnosti *lex contractus*.

60 Pozri najmä GAUDEMET-TALLON, H.: *Compétence et exécution des jugements en Europe*. Paris: LGDJ, 4ème édition, 2010, s. 165 – 177; BRIGGS, A.: *Civil Jurisdiction and Judgments*. Oxon: Informa Law, 2015, 6th edition, s. 209 – 220; NIBOYET, M.-L., GEOUFFRE DE LA PRADELLE, G.: *Droit international privé*. Issy-les-Moulineaux: LGDJ, 5ème édition, 2015, s. 346 a 347; CALSTER (VAN), G.: *European Private International Law*. Oxford: Hart Publishing, 2016, s. 136 – 139; MAGNUS, U., MANKOWSKI, P.: *Brussels Ibis Regulation – Commentary*. Köln: OTTO SCHMIDT, 2016, s. 162 – 189, ako aj HARTLEY, T.: *Civil Jurisdiction and Judgments in Europe – The Brussels I Regulation, the Lugano Convention, and the Hague Choice of Court Convention*. Oxford: Oxford University Press, 2017, s. 107 – 114, ako aj MINOIS, M.: c. d.

61 Pozri najmä rozsudky Kalfelis (bod 18); z 1. októbra 2002, Henkel (C-167/00, EU:C:2002:555, bod 36), ako aj z 12. septembra 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701, bod 19).

62 Pozri najmä rozsudky z 26. marca 1992, Reichert a Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149, body 19 a 20); z 1. októbra 2002, Henkel (C-167/00, EU:C:2002:555, bod 41), ako aj z 12. septembra 2018, Löber (C-304/17, EU:C:2018:701, bod 21).

63 Pozri rozsudok z 5. februára 2004, DFDS Torline (C-18/02, EU:C:2004:74, body 19 až 28), respektíve rozsudok z 25. októbra 2012, Folien Fischer a Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, body 41 až 54).

46. *Druhá podmienka* je, podľa môjho názoru, zrkadlovým obrazom podmienky, ktorú Súdny dvor stanovil v rámci svojej judikatúry týkajúcej sa „zmluvných vec[i]“. Aj tu ide o určenie základu návrhu na určenie zodpovednosti. Aby patril medzi „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“, tento návrh sa musí zakladať nie na „slobodne prevzatom právnom záväzku“, ale na „záväzku vyplývajúcom z mimozmluvnej zodpovednosti“, to znamená nedobrovoľnom záväzku, ktorý existuje bez toho, aby mal žalovaný v úmysle prevziať voči žalobcovi akýkoľvek záväzok a ktorý vyplýva zo skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody a ktorá spočíva v porušení všeobecnej povinnosti uloženej zákonom.⁶⁴ Touto podmienkou Súdny dvor v súlade s cieľom blízkosti, na ktorom je založený článok 7 bod 2 nariadenia Brusel Ia, zabezpečuje, aby súd rozhodujúci vo veciach mimozmluvnej zodpovednosti rozhodoval iba o žalobách mimozmluvnej povahy, to znamená o tých, ktoré sa meritórne týkajú najmä aspektov súvisiacich s právnymi predpismi ukladajúcimi také povinnosti. Súdny dvor zaručuje aj vnútornú súdržnosť „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ tak, ako je predpokladaná, pokiaľ ide o pravidlá právomoci, v článku 7 bode 2 nariadenia Brusel Ia, a pokiaľ ide o kolízne normy, v nariadení Rím II.⁶⁵

47. Nemožno sa teda domnievať, ako sa to niekedy uvádza, že článok 7 bod 2 nariadenia Brusel Ia predstavuje čisto „zostatkové“ ustanovenie, ktoré zahŕňa všetky návrhy, ktoré nepatria pod „zmluvn[é] vec[i]“ v zmysle článku 7 bodu 1 tohto nariadenia. Naopak existujú návrhy, na ktoré sa nevzťahuje ani jedno z týchto dvoch ustanovení z toho dôvodu, že sú založené na záväzkoch, ktoré nie sú ani „zmluvné“ ani vyplývajúce z „mimozmluvnej zodpovednosti“.⁶⁶

48. Vo zvyšnej časti Súdny dvor rozhodol, že článok 7 bod 2 nariadenia Brusel Ia zahŕňa veľkú rozmanitosť druhov zodpovednosti⁶⁷ – so zavinením, bez zavinenia, atď. Okrem už zmienenej žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti za porušenie práva hospodárskej súťaže ide najmä o žalobu na určenie zodpovednosti za nekalosúťažné konanie,⁶⁸ porušenie práv duševného vlastníctva⁶⁹ alebo aj na náhradu škody spôsobenej vadným výrobkom.⁷⁰ Aj tu odkazujem čitateľa, ktorý by si želal získať viac podrobností k „veciam nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ na rozsiahle diela právnej vedy v tejto oblasti.⁷¹

64 Pozri v tomto zmysle rozsudky zo 17. septembra 2002, Tacconi (C-334/00, EU:C:2002:499, body 25 a 27); z 18. júla 2013, ŌFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, body 35 až 38), ako aj z 21. apríla 2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, body 37 a 50). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Engler (C-27/02, EU:C:2004:414, bod 59).

65 Podľa judikatúry Súdneho dvora je totiž „mimozmluvný záväzok“ v zmysle nariadenia Rím II záväzkom vyplývajúcim zo skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, bezdôvodného obohatenia, konania bez príkazu alebo „culpa in contrahendo“ [pozri rozsudok z 21. januára 2016, ERGO Insurance a Gjensidige Baltic (C-359/14 a C-475/14, EU:C:2016:40, body 45 a 46)]. Zdôrazňujem však, že hoci „záväzky z mimozmluvnej zodpovednosti“, na ktoré sa vzťahuje článok 7 bod 2 nariadenia Brusel Ia predstavujú jadro nariadenia Rím II, toto nariadenie má predsa len širšiu pôsobnosť, keďže sa vzťahuje nielen na mimozmluvné záväzky vyplývajúce zo skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody ale tiež na záväzky vyplývajúce z takých kvázi zmlúv, ako je bezdôvodné obohatenie alebo konanie bez príkazu (pozri článok 2 ods. 1 nariadenia Rím II).

66 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Gulmann vo veci Reichert a Kockler (C-261/90, neuvverejnené, EU:C:1992:78, Zb. s. 2169); návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Engler (C-27/02, EU:C:2004:414, body 55 a 57), ako aj návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bobek vo veci Feniks (C-337/17, EU:C:2018:487, bod 98). Ako uviedla Wikingerhof, to je podľa môjho názoru prípad reštitučnej žaloby založenej na bezdôvodnom obohatení vtedy, keď bezdôvodné obohatenie nevyplýva z neplatnosti zmluvy [pozri rozsudok z 20. apríla 2016, Profit Investment SIM (C-366/13, EU:C:2016:282, bod 55)], pretože takýto návrh sa zakladá na záväzku, ktorý nevyplýva zo skutočnosti zakladajúcej nárok na náhradu škody [pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Siemens Aktiengesellschaft Österreich (C-102/15, EU:C:2016:225, body 54 až 75)].

67 Rozsudok z 30. novembra 1976, Bier (21/76, EU:C:1976:166, bod 18).

68 Pozri najmä rozsudok z 21. decembra 2016, Concurrence (C-618/15, EU:C:2016:976), a článok 6 ods. 1 nariadenia Rím II.

69 Pozri najmä v oblasti autorského práva rozsudky z 22. januára 2015, Hejduk (C-441/13, EU:C:2015:28), a z 3. apríla 2014, Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215), ako aj článok 8 nariadenia Rím II.

70 Pozri najmä rozsudok zo 16. júla 2009, Zuid-Chemie (C-189/08, EU:C:2009:475), a článok 5 nariadenia Rím II.

71 Pozri najmä GAUDEMET-TALLON, H.: c. d., s. 217 – 219; BRIGGS, A.: c. d., s. 238 – 250; CALSTER, G. (VAN): c. d., s. 144 – 147; MAGNUS, U., MANKOWSKI, P.: c. d., s. 262 – 276, ako aj HARTLEY, T.: c. d., s. 125 – 126.

B. Kvalifikácia žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, o ktorú ide medzi zmluvnými stranami, na účely nariadenia Brusel Ia

49. Z vyššie uvedených úvah vyplýva, že niektoré žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti patria medzi „zmluvn[é] vec[i]“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, a iné vo „vec[iach] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 tohto nariadenia. Z toho tiež vyplýva, že z teoretického hľadiska závisí priradenie takého návrhu k jednej alebo druhej kategórii od jeho základu chápanom ako záväzok, na ktorom žaloba spočíva. Ak je takýto záväzok založený na zmluve alebo inej forme dobrovoľného záväzku jednej osoby voči druhej osobe, návrh je „zmluvný“. Ak naopak predmetný záväzok vyplýva z porušenia všeobecnej povinnosti uloženej zákonom nezávisle od akéhokoľvek dobrovoľného záväzku, ide o návrh týkajúci sa „nároku z mimozmluvnej zodpovednosti“.⁷²

50. Ak sú však dve osoby viazané zmluvou a jedna z nich podá návrh na určenie občianskoprávnej zodpovednosti proti druhej, môže byť v praxi chýlostivé rozlišovať medzi „zmluvn[ými] vec[ami]“ a „vec[ami] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“.

51. V tomto ohľade táto žaloba nepatrí nutne medzi „zmluvn[é] vec[i]“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.⁷³ Medzi zmluvnými stranami môže dôjsť aj k podaniu „mimozmluvných“ návrhov. Táto situácia je zrejmá pri návrhoch, ktoré sú úplne nesúvisiace so zmluvou viažucou účastníkov⁷⁴ a pri ktorých sa zjavne uplatní článok 7 bodu 2 tohto nariadenia.

52. Veci sú však menej zrejmé vtedy, keď, tak ako je to v spore vo veci samej, návrh vykazuje určitú súvislosť so zmluvou najmä preto, lebo sa týka skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody a ktorá nastala pri plnení zmluvy. V tomto kontexte sa najmä stáva, že táto skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, predstavuje zároveň nesplnenie „zmluvnej povinnosti“ a zároveň porušenie všeobecnej povinnosti uloženej zákonom. V takom prípade dochádza k súbehu nárokov zo zodpovednosti alebo inak povedané k súbehu záväzkov, ktoré sú „zmluvné“ a „z mimozmluvnej zodpovednosti“, z ktorých každý prípadne môže slúžiť ako základ žaloby.⁷⁵

53. Množstvo situácií, v ktorých môže rovnaká skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, vyvolať obdobný súbeh, sa líši v závislosti od vnútroštátnych právnych poriadkov, podľa spôsobu, akým vymedzujú zmluvnú zodpovednosť a mimozmluvnú zodpovednosť.⁷⁶ Žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti uvedené v bode 48 vyššie – za porušenie práva hospodárskej súťaže, skutky spadajúce pod nekalosúťažné konanie, škody spôsobené vadnými výrobkami, porušenie práv duševného vlastníctva – *a priori* môžu, keďže sa o nich koná medzi zmluvnými stranami, spadať do kontextu takého súbehu zodpovedností.

⁷² Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Jacobs vo veci Handte (C-26/91, neuverejnené, EU:C:1992:176, bod 16), a moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 67).

⁷³ Pozri v tomto zmysle rozsudok Brogsitter (bod 23).

⁷⁴ Napríklad ak bankár a jeho klient bývajú v rovnakej budove a ten prvý žaluje druhého za obťažovanie suseda nad mieru primeranú daným pomerom.

⁷⁵ Pozri moje návrhy vo veci Bosworth a Hurley (bod 68).

⁷⁶ Všetky vnútroštátne právne poriadky totiž nepriznávajú rovnakú pôsobnosť zmluvnej zodpovednosti a mimozmluvnej zodpovednosti, takže k prekryvaniu týchto dvoch nárokov zo zodpovednosti nedochádza rovnako často. Toto prípadné prekryvanie je osobitne časté napríklad vo francúzskom práve. Na jednej strane je tam zmluvná zodpovednosť koncipovaná široko, keďže najmä judikatúra Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko) má tendenciu zahrnúť do zmluvy prevenčnú povinnosť vo vzťahu k protistrane a povinnosť informovania, ktoré sú vyjadrením všeobecných povinností uložených zákonom, ako aj záväzky vyvodzované z požiadavky dobromyseľného plnenia zmlúv. Na druhej strane má mimozmluvná zodpovednosť tiež otvorenú povahu, pretože pravidlá v tejto oblasti majú za cieľ postihnúť všetky skutočnosti, ktoré zakladajú nárok na náhradu škody a ktoré môžu nastať v sociálnom živote. Pozri k tejto téme ANCEL, P.: Le concours de la responsabilité délictuelle et de la responsabilité contractuelle. In: *Responsabilité civile et assurances*, n° 2, február 2012, spis 8, body 2 – 11.

54. Napríklad odmietnutie predaja dodávateľom voči jeho distribútorovi by mohlo predstavovať nielen zneužitie dominantného postavenia ale tiež porušenie záväzkov vyplývajúcich z ich rámcovej zmluvy, ako to veľmi správne uviedla Wikingerhof. To isté by platilo v situácii, v ktorej by dodávateľ uprednostňoval svoju vlastnú sieť na úkor distribútora, pričom toto konanie by mohlo predstavovať zároveň porušenie zmluvného záväzku, zneužitie dominantného postavenia alebo aj konanie v rámci nekalej súťaže.⁷⁷ Ďalej vada výrobku, ktorý predáva jeho výrobca a ktorý spôsobil kupujúcemu škodu, by mohla patriť tak do mimozmluvnej zodpovednosti – z dôvodu porušenia zákonnej povinnosti v oblasti bezpečnosti výrobkov – ako aj zmluvnej zodpovednosti – z dôvodu porušenia zmluvnej povinnosti dodať výrobok bez väd alebo zmluvnej prevenčnej povinnosti vo vzťahu k protistrane. Napokon, keď osoba oprávnená z licenčnej zmluvy týkajúcej sa používania diela chráneného autorským právom prekročí rámec tejto licencie, táto skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, môže súčasne predstavovať protiprávne porušenie práv duševného vlastníctva – pretože nadobúdateľ licencie porušuje výlučné práva druhej zmluvnej strany – ako aj porušenie tejto zmluvy.⁷⁸

55. Zoči voči takémuto súbehu nárokov zo zodpovednosti určité vnútroštátne právne poriadky, medzi ktoré patrí anglické a nemecké právo, ponechávajú navrhovateľovi možnosť rozhodnúť sa založiť svoj návrh na mimozmluvnej zodpovednosti alebo na zmluvnej zodpovednosti, v závislosti od toho, čo najviac zodpovedá jeho záujmom,⁷⁹ či dokonca možnosť „kumulovať“ návrhy na týchto dvoch právnych základoch.⁸⁰

56. Iné právne poriadky, medzi ktoré patrí francúzske právo a belgické právo, naopak stanovujú pravidlo rozdelenia zodpovedností nazývané „non-cumul“ (zamedzenie kumulácie), ktoré navrhovateľovi neponecháva možnosť voľby: navrhovateľ môže založiť svoju žalobu na mimozmluvnej zodpovednosti, ak uvádzaná skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, predstavuje tiež nesplnenie zmluvnej povinnosti. Inými slovami, v týchto poriadkoch má „zmluvná prednosť pred mimozmluvnou zodpovednosťou“⁸¹.

57. V rámci nariadenia Brusel Ia ide o to, či, a prípadne v akom rozsahu, má na pravidlo právomoci vplyv rozhodnutie navrhovateľa odvolávať sa pri tej istej skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody na mimozmluvnú zodpovednosť a/alebo zmluvnú zodpovednosť svojej zmluvnej protistrany.⁸² V tomto ohľade pripomením rozhodnutia až doteraz prijaté Súdny dvorom v jeho judikatúre (pododdiel 1) a potom preskúmam výklad, ktorý podľa môjho názoru treba v danej záležitosti použiť (pododdiel 2 a 3).

1. Riešenia doposiaľ prijaté Súdny dvorom

58. Súdny dvor sa touto otázkou prvýkrát zaoberal v rozsudku Kalfelis. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok fyzická osoba žalovala svoju banku s cieľom získať náhradu škody, ktorú utrpela pri obchodoch na burze, pričom na tento účel uviedla kumulatívne návrhy vychádzajúce z rôznych právnych noriem nemeckého práva, z ktorých niektoré sa týkali zmluvnej zodpovednosti, iné sa týkali mimozmluvnej zodpovednosti a napokon ďalšie bezdôvodného obohatenia – kvázi zmluvného rázu.

⁷⁷ Pozri vec, v ktorej bol vydaný rozsudok z 24. októbra 2018, Apple Sales International a i. (C-595/17, EU:C:2018:854).

⁷⁸ Pozri veci, v ktorých boli vydané rozsudky z 18. apríla 2013, Komisia/Systran a Systran Luxembourg (C-103/11 P, EU:C:2013:245); z 3. apríla 2014, Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215), ako aj z 18. decembra 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099).

⁷⁹ V oblasti hmotného práva členských štátov môžu zmluvné a mimozmluvné zodpovednosti podliehať rôznym režimom, pokiaľ ide o dôkazné bremeno, podmienky uvedenia do predošlého stavu, premlčanie, atď. Môže byť teda v záujme navrhovateľa zvoliť si jeden alebo druhý základ. Pozri najmä moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (poznámka pod čiarou 51).

⁸⁰ Pozri, pokiaľ ide o anglické právo, FENTIMAN, R.: *International Commercial Litigation*. Oxford: Oxford University Press, 2. vyd., 2015, s. 177, 178 a 279. Takáto kumulácia nezakladá právo na dvojitú náhradu za tú istú škodu. Žalobca naopak zvyšuje svoje šance na získanie požadovanej náhrady.

⁸¹ Pozri rozsudok z 18. decembra 2019, IT Development (C-666/18, EU:C:2019:1099, bod 23), ako aj GOUT, O.: Le cumul des responsabilités contractuelle et extracontractuelle en droit belge et en droit français: de la genèse des règles aux perspectives d'évolution. In: VAN DEN HAUTE, E.: *Le droit des obligations dans les jurisprudences française et belge*. Bruxelles: Bruylant, 2013, s. 123 – 146.

⁸² Rovnaká otázka vzniká v rámci nariadení Rím I a Rím II pri určovaní rozhodného práva, keďže tieto nariadenia stanovujú rozdielne hraničné ukazovatele podľa toho, či je záväzok „zmluvný“, v zmysle prvého nariadenia, alebo „mimozmluvný“, v zmysle druhého nariadenia.

Vznikla najmä otázka, či súd, ktorý mal právomoc na základe článku 5 bodu 3 Bruselského dohovoru – teraz článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia – rozhodnúť o návrhoch založených na mimozmluvnej zodpovednosti ju mal tiež, doplnkovo, pokiaľ ide o návrhy na zmluvných a kvázi zmluvných základoch.

59. Vo svojich návrhoch generálny advokát Darmon navrhol, aby pravidlo právomoci v „zmluvných veciach“ pojalo celú žalobu, vrátane návrhov na právnych základoch mimozmluvnej zodpovednosti alebo kvázi zmluvných právnych základoch, a to s cieľom racionalizácie právomoci a centralizácie sporu na súde s právomocou rozhodovať o zmluve, ktorý je podľa generálneho advokáta najviac spôsobilý pochopiť jej kontext a všetky jej sporné dôsledky.⁸³

60. Súdny dvor sa v tomto ohľade s návrhmi generálneho advokáta nestotožnil. Je pravda, že Súdny dvor rozhodol, ako som uviedol v bode 42 vyššie, že pojem „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ zahŕňajú všetky návrhy, ktoré smerujú k uplatneniu zodpovednosti žalovaného a ktoré sa netýkajú „zmluvných vec[i]“. Súdny dvor však hneď, s poukázaním na odchylnú povahu pravidiel osobitnej právomoci, spresnil, že „súd, ktorý má na základe [článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia] právomoc rozhodovať o tej časti [žaloby], ktorá spočíva na základe mimozmluvnej zodpovednosti nemá právomoc rozhodovať o ostatných častiach tej istej [žaloby], ktoré spočívajú na iných základoch ako je mimozmluvná zodpovednosť“⁸⁴.

61. Napriek trochu nejednoznačnej povahe tejto odpovede nemal Súdny dvor v rozsudku Kalfelis v úmysle uviesť, že článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia „má prednosť“ pred článkom 7 bodom 2. Naopak, Súdny dvor sa domnieval, že žaloba na určenie zodpovednosti za tú istú skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody môže patriť do právomoci súdu rozhodujúceho v zmluvných veciach a/alebo súdu rozhodujúceho vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, v závislosti od právnych základov, na ktoré sa odvoláva žalobca, to znamená hmotnoprávnych noriem, ktorých sa žalobca dovoľáva vo svojej žalobe. Pokiaľ sú v rámci jednej žaloby formulované kumulatívne návrhy, pod „zmluvné veci“ alebo „veci nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ tak treba zaradiť nie žalobu v jej celosti, ale každý z jej návrhov podľa jeho základu – pričom rovnaký návrh/základ nemôže patriť zároveň do oboch kategórií.⁸⁵ V rámci toho má súd s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach právomoc rozhodovať o zmluvných základoch, zatiaľ čo súd s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti má právomoc rozhodovať o základoch vyplývajúcich z mimozmluvnej zodpovednosti. Žiaden z týchto súdov navyše nemá akcesorickú právomoc na rozhodovanie o tom, čo nepatrí do jeho „veci“.⁸⁶

62. Zdôrazňujem, že na účely nariadenia Brusel Ia sa nepoužije kvalifikácia hmotnoprávnych pravidiel, ktorých sa navrhovateľ dovoľáva, vnútroštátnym právom, ktorého sú súčasťou. V štádiu rozhodovania o právomoci napokon súd, ktorému bola vec predložená, doposiaľ neurčil rozhodné právo. Nie je teda isté, že by bolo o žalobe rozhodnuté vzhľadom na tieto pravidlá. Hmotnoprávne pravidlá uplatnené na podporu žaloby poskytujú však potrebné usmernenia na určenie charakteristík „záväzku“ v autonómnom zmysle tohto výrazu, ktorého sa navrhovateľ dovoľáva. Ako vyplýva z bodu 49 vyššie, práve tento „záväzok“ musí byť so zreteľom na svoje vlastnosti v súlade s kritériami zakotvenými Súdnym dvorom v jeho judikatúre kvalifikovaný ako „zmluvný“ alebo „z mimozmluvnej

83 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Darmon vo veci Kalfelis (189/87, neuvverejnené, EU:C:1988:312, body 25 až 30).

84 Rozsudok Kalfelis (bod 19). Z odôvodnenia Súdneho dvora podľa môjho názoru nepochybne vyplýva, že platí aj opak: súd, ktorý má podľa článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia právomoc rozhodovať o „zmluvných“ návrhoch nemá právomoc rozhodovať o akcesorických návrhoch, ktoré spočívajú na mimozmluvných základoch.

85 Pozri návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 74); HESS, B., PFEIFFER, T., SCHLOSSER, P.: *Report on the Application of Regulation Brussels I in the Member States*, JLS/C4/2005/03, 2007, bod 192, ako aj ZOGG, S.: *Accumulation of Contractual and Tortious Causes of Action Under the Judgments Regulation*. In: *Journal of Private International Law*, 2013, vol. 9, n° 1, s. 39 – 76, osobitne s. 42 – 43.

86 K otázke doplnkovej právomoci sa vrátim v bode 112 a nasl. nižšie.

zodpovednosti“ a určuje tak pravidlo na určenie právomoci použiteľné na túto žalobu⁸⁷. Keď navrhovateľ formuluje kumulatívne návrhy založené na hmotnoprávných normách odlišnej povahy, potenciálne sa dovoľáva týchto dvoch druhov „záväzkov“⁸⁸, ktoré spadajú do právomoci rôznych súdov.

63. Stručne povedané, súdna právomoc podľa nariadenia Brusel Ia na rozhodovanie o návrhu na určenie zodpovednosti podanom vo vzťahoch medzi zmluvnými stranami sa môže meniť v závislosti od hmotnoprávných noriem, na ktoré sa odvoláva žalobca. Okrem toho poznamenávam, že v rozsudku Melzer⁸⁹, ktorý sa týkal obdobného návrhu, Súdny dvor tento prístup sledoval. V tomto rozsudku sa obmedzil na výklad pravidla právomoci vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“, ako ho žiadal vnútroštátny súd, bez toho, aby preskúmaval pravidlo právomoci v „zmluvných veciach“, na ktoré sa odvolával žalovaný a to z toho dôvodu, že predmetný návrh „sa zakladá výlučne na práve z mimozmluvnej zodpovednosti“⁹⁰.

64. Súdny dvor však túto problematiku opätovne preskúmal v rozsudku Brogsitter. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, uzatvoril predajca hodínok s bydliskom v Nemecku zmluvu s hodinárom s bydliskom vo Francúzsku, ktorá sa týkala vývoja hodinového strojčeka, ktorý mal byť uvádzaný na trh prvým uvedeným podnikom. Súbežne so svojou činnosťou pre uvedeného predajcu vyvinul hodinár iné hodinové strojčeky, ktoré predával na svoj vlastný účet. Keďže uvedený predajca považoval túto súbežnú činnosť za porušenie záväzku exkluzívnosti vyplývajúceho zo zmluvy, zažaloval svojho zmluvného partnera na nemeckom súde. V rámci toho predajca požadoval ukončenie sporných činností ako aj priznanie náhrady škody, pričom sa opieral o kumulatívne návrhy založené na zmluvnej a mimozmluvnej zodpovednosti, presnejšie na právnych normách nemeckého práva v oblasti nekalej hospodárskej súťaže a zodpovednosti za zavinenie. Keďže vnútroštátny súd váhal rozdeliť spor podľa právnych základov uvádzaných žalobcom, vnútroštátny súd položil Súdnemu dvoru otázku, akú kvalifikáciu má v zmysle nariadenia Brusel I priznať návrhom, ktoré majú základ v mimozmluvnej zodpovednosti, a to vzhľadom na zmluvu, ktorá viazala účastníkov.

65. Vychádzajúc z *dictum* rozsudku Kalfelis, podľa ktorého „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ zahŕňajú akýkoľvek návrh, ktorý smeruje k uplatneniu zodpovednosti žalovaného a ktorý sa netýka „zmluvných vec[i]“, sa Súdny dvor domnieval, že na účely spojenia týchto návrhov s jednou alebo druhou z týchto kategórií treba overiť, „či sú bez ohľadu na ich kvalifikáciu vo vnútroštátnom práve zmluvnej povahy“⁹¹.

87 Záväzok totiž neexistuje v právnom vákuu. Tento záväzok vyplýva zo skutkovej situácie, ktorá na základe jedného alebo viacerých právnych poriadkov vyvoláva určité právne následky. Predmetnú skutkovú situáciu a právne následky, ktoré vyvoláva, možno len ťažko pochopiť nezávisle od dotknutých právnych noriem a preskúmanie týchto noriem umožňuje identifikovať povahu predmetného záväzku. Pozri House of Lords (Najvyšší súd, Spojené kráľovstvo) (Lord Millet), Agnew v Länsförsäkringsbolagens AB, [2001] 1 AC 223, § 264; BOLLÉE, S.: La responsabilité extracontractuelle du cocontractant en droit international privé. In: D'AVOUT, L., BUREAU, D., MUIR-WATT, H., *Mélanges en l'honneur du professeur Bernard Audit – Les relations privées internationales*, Issy-les-Moulineaux: LGDJ, 2014, s. 119 – 135, osobitne s. 132 – 133; SCOTT, A.: The Scope of „Non-Contractual Obligations“. In: AHERN, J., BINCHY, W.: *The Rome II Regulation on the Law Applicable to Non-Contractual Obligations*, Leyden: Martinus Nijhoff Publishers, 2009, s. 57 – 83, osobitne s. 58 – 62, ako aj MINOIS, M.: c. d., s. 129 – 130. Súdny dvor uplatňuje často takúto metódu, ktorá spočíva v tom, že sa pri určovaní charakteristík záväzku, ktorý treba kvalifikovať, vychádza z uvádzaných hmotnoprávných noriem. Pozri najmä rozsudky z 26. marca 1992, Reichert a Kockler (C-261/90, EU:C:1992:149, body 17 až 19); z 18. júla 2013, ÖFAB (C-147/12, EU:C:2013:490, body 35 a 36), ako aj z 21. apríla 2016, Austro-Mechana (C-572/14, EU:C:2016:286, body 27 a 37).

88 Obdobne v oblasti kolíznych noriem možno tú istú skutočnosť, ktorá vyvoláva právne následky, posudzovať z hľadiska dvoch odlišných záväzkov: jedného „zmluvného“ v zmysle nariadenia Rím I a ďalšieho „mimozmluvného“ v zmysle nariadenia Rím II.

89 Rozsudok zo 16. mája 2013 (C-228/11, EU:C:2013:305).

90 Rozsudok zo 16. mája 2013, Melzer (C-228/11, EU:C:2013:305, bod 21). Pozri tiež v tomto zmysle rozsudky z 3. apríla 2014, Hi Hotel HCF (C-387/12, EU:C:2014:215, body 16 až 21), a z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 43). Pozri tiež na vnútroštátnej úrovni Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor), 27. mája 2008, [2009] IPRax, s. 150 – 151, ako aj Cour de cassation (Kasačný súd, Francúzsko), prvý občianskoprávny senát, 26. októbra 2011, č. 10-17.026.

91 Rozsudok Brogsitter (body 20 a 21).

66. Podľa Súdneho dvora to platí, „ak vytýkané správanie možno považovať za nedodržanie zmluvných povinností, ktoré môžu byť určené s ohľadom na predmet zmluvy“. Súdny dvor v tejto súvislosti spresnil, že „tak by to bolo *a priori* v prípade, ak sa výklad zmluvy medzi žalovaným a žalobcom javí ako nevyhnutný na preukázanie, či je správanie v súlade s právom, alebo naopak na preukázanie protiprávneho charakteru vytýkaného správania žalovaného žalobcom“. Preto prináleží vnútroštátnemu súdu „určiť, či predmetom žalôb podaných žalobcom vo veci samej je návrh na náhradu škody, pri ktorej sa možno odôvodnene domnievať, že jej príčinou bolo porušenie zmluvných práv a povinností medzi stranami..., čo by bolo nevyhnutné zohľadniť pri rozhodnutí žaloby“⁹².

67. Rozsudok Brogsitter podľa môjho názoru predstavuje určitý vývoj v prístupe uplatnenom v rozsudku Kalfelis. Zdá sa totiž, že Súdny dvor zmenil metódu pri kvalifikácii návrhov na účely nariadenia Brusel Ia. Nie je zjavné, že by Súdny dvor nadviazal na hmotnoprávne predpisy uvádzané žalobcom v jeho žalobe a zdá sa, že chcel použiť objektívnejšiu kvalifikáciu skutkových okolností.

68. Presný dosah rozsudku Brogsitter je však neistý. Otvorené a abstraktné odôvodnenie uvedené v tomto rozsudku totiž umožňuje dva rôzne výklady.

69. Podľa *prvého výkladu* rozsudku Brogsitter, ktorý by som označil ako „maximalistický“, spočíva „test“ vyplývajúci z tohto rozsudku v tvrdení, podľa ktorého je návrh patrí do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia „ak vytýkané správanie možno považovať za nedodržanie zmluvných povinností“. Toto tvrdenie treba chápať v tom zmysle, že návrh, ktorý má základ v mimozmluvnej zodpovednosti, treba zaradiť do „zmluvných vecí“ vtedy, keď sa týka skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, ktorá by (rovnako) mohla predstavovať porušenie „zmluvnej povinnosti“. Konkrétne by išlo o to, aby konajúci súd overil, či by žalobca mohol hypoteticky podať svoj návrh na základe porušenia zmluvných záväzkov, čo by znamenalo preskúmať, či vlastne existuje potenciálny vzájomný vzťah medzi údajnou skutočnosťou, ktorá zakladá nárok na náhradu údajnej škody a obsahom týchto záväzkov. Z toho by vyplývalo, že vo všetkých situáciách, v ktorých rovnaká skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody, môže predstavovať protiprávne konanie a zároveň porušenie zmluvy, by „zmluvná“ kvalifikácia mala prednosť pred kvalifikáciou ako „mimozmluvnej zodpovednosti“ na účely tohto nariadenia.⁹³

70. Podľa *druhého výkladu* rozsudku Brogsitter, ktorý by som označil ako „minimalistický“, by v skutočnosti „test“ vyplývajúci z tohto rozsudku spočíval v tvrdení, podľa ktorého návrh spadá pod „zmluvné veci“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia vtedy, keď sa „výklad zmluvy medzi žalovaným a žalobcom javí ako nevyhnutný na preukázanie, či je správanie v súlade s právom, alebo naopak na preukázanie protiprávneho charakteru vytýkaného správania žalovaného žalobcom“. Súdny dvor by tak zamýšľal kvalifikovať ako „zmluvné“ návrhy tie návrhy, ktoré sa opierajú o mimozmluvnú zodpovednosť a ktorých dôvodnosť sa posudzuje z hľadiska zmluvných záväzkov, ktoré viažu účastníkov sporu.⁹⁴

⁹² Rozsudok Brogsitter (body 24, 25 a 26).

⁹³ Pozri moje návrhy vo veci Bosworth a Hurley (bod 80). Pozri v zhode s týmto výkladom rozsudku Brogsitter, najmä BRIGGS, A.: c. d., s. 217 – 219, 239 a 247 – 250, ako aj HAFTEL, B.: Absorption du délictuel par le contractuel, application nariadenia (CE) n° 44/2001 à une action en responsabilité délictuelle. In.: Revue critique de droit international privé, 2014, n° 4, s. 863.

⁹⁴ Pozri moje návrhy vo veci Bosworth a Hurley (bod 88). Pozri tiež, s rovnakým výkladom rozsudku Brogsitter, návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Cruz Villalón vo veci Holtermann Ferho Exploitation a i. (C-47/14, EU:C:2015:309, bod 48); návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Kokott vo veci Granarolo (C-196/15, EU:C:2015:851, body 14 a 18); Court of Appeal (Odvolací súd, Spojené kráľovstvo), 19. augusta 2016, Peter Miles Bosworth, Colin Hurley v Arcadia Petroleum Ltd & Others, [2016] EWCA Civ 818, bod 66; WELLER, M.: EuGH: Vertragsrechtliche Qualifikation vertragsakzessorischer Ansprüche. In: LMK 2014, 359127, ako aj HARTLEY, T.: c. d., s. 108 a 109.

71. Táto nejednoznačnosť nebola napravená následnou judikatúrou Súdneho dvora, ktorá sa v podstate obmedzovala na zopakovanie niektorých častí rozsudku Brogsitter bez poskytnutia ďalších vysvetlení.⁹⁵ Podľa môjho názoru teda prináleží Súdnemu dvoru v tejto veci objasniť svoju judikatúru v oblasti možného súbehu nárokov zo zodpovednosti. Prináleží mu totiž, aby v tejto oblasti definoval jasné a predvídateľné kritériá takej povahy, ktorá zabráni akejkoľvek právnej neistote strán sporu.

72. Hneď na úvod zdôrazňujem, že výzvy súvisiace s riešením prípadného súbehu nárokov zo zodpovednosti nie sú nevyhnutne rovnaké v hmotnom práve⁹⁶ a v medzinárodnom práve súkromnom. Výklad článku 7 bodu 1 a článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia vo vzťahu k tejto otázke teda musí byť vymedzený iba vzhľadom na ciele právnej istoty, blízkosti, predvídateľnosti a riadneho výkonu spravodlivosti, ktoré sú vlastné tomuto nariadeniu.⁹⁷

73. Vzhľadom na tieto ciele preto navrhujem, aby Súdny dvor zamietol „maximalistický“ výklad rozsudku Brogsitter (pododdiel 2). Podľa môjho názoru by mal namiesto toho prijať „minimalistický“ výklad tohto rozsudku a zároveň k nemu poskytnúť určité nevyhnutné spresnenia (pododdiel 3).

2. O odmietnutí „maximalistického“ výkladu rozsudku Brogsitter

74. Rovnako ako Komisia zastávam názor, že „maximalistický“ výklad rozsudku Brogsitter okrem toho, že je sotva zlučiteľný s rozsudkom Kalfelis, nemožno v žiadnom prípade prijať.

75. Predovšetkým pripomínam, že podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora cieľ právnej istoty sledovaný nariadením Brusel Ia vyžaduje, aby súd, ktorému bola vec predložená, mohol jednoducho rozhodnúť o jeho vlastnej právomoci bez toho, aby bol povinný meritórne preskúmať vec samu.⁹⁸

76. Pritom „test“ vyplývajúci z „maximalistického“ výkladu rozsudku Brogsitter je podľa mňa v rozpore s touto požiadavkou jednoduchosti. Požadovať od súdu, na ktorý bola podaná žaloba, aby určil, či by skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu údajnej škody na základe mimozmluvnej zodpovednosti mohla (rovnako) predstavovať porušenie zmluvy, by znamenalo zaviazať tento súd k vykonaniu rozsiahlej analýzy merita návrhu v štádiu rozhodovania o právomoci.⁹⁹ Overovať v tomto štádiu prípadnú vzájomnú súvislosť skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody a obsahu zmluvných záväzkov by vôbec nebola jednoduchá záležitosť. Okrem (zriedkavých) prípadov, v ktorých sa účastníci konania zhodujú na existencii možného súbehu nárokov zo zodpovednosti,¹⁰⁰ by bolo pre súd mimoriadne náročné určiť obsah týchto záväzkov v uvedenom štádiu.

95 Pozri najmä rozsudky z 10. septembra 2015, Holterman Ferho Exploitatie a i. (C-47/14, EU:C:2015:574, body 32 a 71), a zo 14. júla 2016, Granarolo (C-196/15, EU:C:2016:559, bod 21).

96 V hmotnom práve sa v rozdieloch existujúcich vo vnútroštátnych právnych poriadkoch členských štátov, pokiaľ ide o riešenie súbehu nárokov zo zodpovednosti, prejavuje najmä to, či je alebo nie je žalobca v súlade s právom oprávnený zvoliť si režim zodpovednosti, ktorý je pre jeho záujmy najpriaznivejší. Okrem toho, vo francúzskom a belgickom práve má pravidlo „non cumul“ (zamedzenia kumulácie) za cieľ zabezpečiť efektívnosť zmluvných úprav zodpovednosti. V tejto súvislosti, zatiaľ čo tieto právne poriadky neumožňujú vopred si zmluvne dohodnúť pravidlá mimozmluvnej zodpovednosti, ktoré sú pravidlami verejného poriadku, ustanovenia týkajúce sa zmluvnej náhrady škody možno, naopak, takto upraviť, pričom strany môžu najmä nanovo definovať podmienky vzniku nároku na náhradu škody a tak zmierniť alebo sprísniť zmluvnú zodpovednosť. Pozri najmä GOUT, O.: c. d.

97 Pozri moje návrhy vo veci Bosworth a Hurley (bod 83).

98 Pozri najmä rozsudky z 22. marca 1983, Peters Bauunternehmung (34/82, EU:C:1983:87, bod 17); z 3. júla 1997, Benincasa (C-269/95, EU:C:1997:337, bod 27), ako aj z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 61).

99 Pozri v tomto zmysle MAGNUS, U., MANKOWSKI, P.: c. d., s. 167; CALSTER, G. VAN: c. d., s. 164, ako aj HAFTEL, B.: c. d.

100 To bol prípad veci, v ktorej bol vydaný rozsudok z 11. apríla 2019, Bosworth a Hurley (C-603/17, EU:C:2019:310), v ktorej bolo medzi účastníkmi konania nesporné, že konanie, ktoré sa vytykalo v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti, môže rovnako predstavovať porušenie zmluvy.

77. Ako som totiž vysvetlil v bode 53 vyššie, oblasť zmluvnej zodpovednosti sa v jednotlivých právnych poriadkoch značne líši. V určitých vnútroštátnych právnych poriadkoch sa prevenčná povinnosť vo vzťahu k protistrane považuje za výlučne záväzok zo zákona, pričom v iných tvorí súčasť niektorých zmlúv.¹⁰¹ To isté platí pre požiadavku plnenia dohôd v dobrej viere na základe viacerých právnych poriadkov, ale ktorá sa v iných právnych poriadkoch nenachádza. Konkrétne v značnom množstve prípadov súd nebude môcť vedieť alebo si dokonca ani predstaviť, či existuje možný súbeh nárokov zo zodpovednosti bez toho, aby určil právo uplatniteľné na predmetnú zmluvu, ktoré bude jediným, ktoré ho bude môcť skutočne informovať o záväzkoch, ktoré z predmetnej zmluvy vyplývajú.¹⁰² Okrem toho sa stane, že dokonca v rámci toho istého zákona nemožno rozsah týchto záväzkov zistiť s určitosťou. Touto zložitosťou by mohla utrpieť predvídateľnosť pravidiel právomoci.¹⁰³ Otvorila by účastníkom konania obrovský priestor pre diskusiu a zároveň s tým by ponechala súdu širokú mieru voľnej úvahy, zatiaľ čo nariadenie Brusel Ia má za cieľ priznať súdom právomoci s určitosťou.¹⁰⁴

78. Ďalej, ako uviedli Wikingerhof a Komisia v odpovedi na otázky Súdneho dvora na pojednávaní, podľa mňa nič neodôvodňuje, aby pravidlo právomoci v „zmluvných veciach“ upravené v článku 7 bode 1 nariadenia Brusel Ia malo mať prednosť pred pravidlom týkajúcim sa „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ uvedeným v článku 7 bode 2.

79. Takáto prednosť nie je vzhľadom na systém tohto nariadenia odôvodnená. Ako totiž zdôraznila žalobkyňa vo veci samej, zatiaľ čo uvedené nariadenie predpokladá vzťah subsidiarity medzi určitými jeho článkami,¹⁰⁵ súdy s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach a súdy s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti sa v ňom nachádzajú na rovnakej hierarchickej úrovni. Nič teda nenasvedčuje tomu, že by mal normotvorca Únie v úmysle vylúčiť možnosť, aby tieto dve právomoci súdov koexistovali súbežne, vo vzťahu k tej istej skutočnosti, ktorá zakladá nárok na náhradu škody.

80. Táto prednosť by nebola odôvodnená ani vzhľadom na cieľ blízkosti sledovaný v článku 7 bode 1 a v článku 7 bode 2 nariadenia Brusel Ia. Ako totiž uviedli Wikingerhof a Komisia a ako to vyplýva z bodov 40 a 46 vyššie, blízkosť sa chápe vo vzťahu k hlavným právnym otázkam uvedeným v danom návrhu. V rámci toho návrh založený na porušení všeobecnej povinnosti uloženej zákonom nastoľuje hlavne mimozmluvné otázky a táto ich povaha sa v zásade nemení vtedy, keď je návrh podaný vo vzťahoch medzi zmluvnými stranami a keď toto porušenie nastalo pri príležitosti plnenia tejto zmluvy.

101 Napríklad, ak klient hotela spadne na parkovisku zariadenia a zažaluje jeho prevádzkovateľa o určenie zodpovednosti, takáto žaloba by mohla byť v rôznych právnych poriadkoch založená len na porušení všeobecnej prevenčnej povinnosti a patrila by tak výlučne do mimozmluvnej zodpovednosti. Naopak, vo francúzskom práve tvorí prevenčná povinnosť vo vzťahu k protistrane súčasť zmluvy o ubytovaní. To isté platí v mnohých podobných situáciách (osoba, ktorá sa pošmykne na nástupišti železničnej stanice pri čakaní na vlak, v kaderníckom salóne atď.). Pozri MINOIS, M.: c. d., s. 92 a 93.

102 Hoci je pravda, že Súdny dvor v bode 24 rozsudku Brogsitter uviedol, že zmluvné záväzky by sa mali dať „urč[iť] s ohľadom na predmet zmluvy“, pripúšťam, že mám ťažkosti predstaviť si takúto analýzu. Okrem otázky, čo Súdny dvor chápal týmto „predmet[om]“ a či ho treba definovať „autonómne“, obsah všetkých zmlúv nie je jednoznačný. Hoci je možné rozpoznať hlavné záväzky niektorých bežných zmlúv bez odkazu na *lex contractus*, určite to tak nie je v prípade ostatných záväzkov, ktoré z nich vyplývajú. Navyše pripomínam, že článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia sa môže vzťahovať na širokú škálu rozmanitých zmlúv [pozri rozsudok z 15. januára 1987, Shenavai (266/85, EU:C:1987:11, bod 17)].

103 Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 88), a HAFTEL, B.: c. d. Vo všeobecnosti by určenie právomoci podľa nariadenia Brusel Ia nemalo závisieť od rozhodného práva [pozri rozsudok z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, bod 55)]. Judikatúra vyplývajúca z rozsudku zo 6. októbra 1976, Industrie Tessili Italiana Como (12/76, EU:C:1976:133), predstavená v poznámke pod čiarou 21 vyššie je a podľa môjho názoru by mala zostať v tomto ohľade výnimkou.

104 Pozri najmä rozsudok z 1. marca 2005, Owusu (C-281/02, EU:C:2005:120, bod 39).

105 Napríklad výlučné právomoci stanovené v článku 24 nariadenia Brusel Ia majú prednosť pred inými pravidlami právomoci stanovenými týmto nariadením.

81. Napokon uplatnenie „maximalistického“ výkladu rozsudku Brogsitter by vyvolalo nešťastnú nesúdržnosť na jednej strane článku 7 bodu 1 a článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia a na druhej strane nariadení Rím I a Rím II. Rôzne ustanovenia tohto neskôr uvedeného nariadenia¹⁰⁶ totiž uznávajú, implicitne ale nevyhnutne, že tá istá skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody sa môže zároveň vzťahovať na „zmluvný záväzok“ v zmysle nariadenia Rím I a aj viesť k vzniku „mimozmluvného záväzku“ v zmysle nariadenia Rím II, bez toho, aby prvé nariadenie malo prednosť pred druhým.

82. Ak by sa takáto logika prednosti naopak mala uplatniť aj v rámci nariadení Rím I a Rím II, vyplynuli by z toho riešenia, ktoré si normotvorca Únie nemohol želať. Normotvorca Únie napríklad v článku 6 nariadenia Rím II stanovil kolízne normy, ktoré sa osobitne týkajú nekalej súťaže a konania obmedzujúceho hospodársku súťaž. Hraničné ukazovatele upravené týmto článkom – teda právny poriadok štátu, na území ktorého došlo alebo by mohlo dôjsť k poškodeniu konkurenčných vzťahov respektíve právny poriadok štátu, na ktorého trhu má obmedzenie účinnosť alebo by mohlo mať účinnosť – odrážajú verejný záujem. V tomto kontexte uvedený článok logicky v odseku 4 účastníkom zakazuje, aby si zvolili uplatnenie iného právneho poriadku na ich spor.¹⁰⁷ Ak by však žaloba na určenie zodpovednosti založená na nekalej súťaži alebo konaní obmedzujúcom slobodnú súťaž mala patriť do pôsobnosti nariadenia Rím I, ktoré upravuje ako hlavný hraničný ukazovateľ pravidlo autonómie strán¹⁰⁸ – z toho dôvodu, že konanie o nej prebieha medzi zmluvnými stranami a že skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody by mohla (rovnako) predstavovať porušenie zmluvy, tento článok nariadenia Rím II by stratili značnú časť svojho potrebného účinku.¹⁰⁹

83. Navyše pripomínam, že v „zmluvných veciach“ v rámci článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia má právomoc súd podľa miesta, v ktorom bol alebo mal byť splnený záväzok, ktorý je predmetom žaloby. Kladiem si teda otázku, akým spôsobom by sa toto pravidlo malo uplatniť v prípade, ak by sa návrh nezakladal na „zmluvnom záväzku“ a tento návrh by napriek tomu spadol do týchto „vecí“ iba z dôvodu, že by hypoteticky mohol byť na ňom založený.¹¹⁰

84. Moje presvedčenie, pokiaľ ide o nevyhnutnosť odmietnuť „maximalistický“ výklad rozsudku Brogsitter, nie je oslabené argumentom uvádzaným v právnej vede¹¹¹, podľa ktorého by toto riešenie zabezpečilo riadny výkon spravodlivosti. V tejto súvislosti nikto nespochybňuje, že toto riešenie by predstavovalo výhodu koncentrácie všetkých sporov, ktoré vznikli pri príležitosti plnenia zmluvy na súde s právomocou rozhodovať o zmluve. Naopak, ak by mala byť súdna právomoc závislá od právneho základu uvádzaného navrhovateľom, v zhode s prístupom uvedeným v rozsudku Kalfelis, mohlo by to viesť k rozdeleniu sporových vecí, keďže tá istá skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody a chápaná žalobcom z hľadiska rôznych základov by teoreticky mohla patriť do právomoci odlišných súdov.

¹⁰⁶ To je prípad najmä článku 4 ods. 3 nariadenia Rím II. Toto ustanovenie stanovuje, že ak je zo všetkých okolností veci zrejmé, že skutočnosť, ktorá zakladá nárok na náhradu škody má zjavne užšiu väzbu s inou krajinou, než je krajina uvedená v odseku 1 alebo 2 tohto článku, uplatní sa právny poriadok tejto inej krajiny. Zjavne užšia väzba s inou krajinou sa môže zakladať najmä na už existujúcom vzťahu medzi stranami, ako napríklad zmluva, ktorý je úzko spojený s predmetnou skutočnosťou, ktorá zakladá nárok na náhradu škody. Z návrhu nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o rozhodnom práve pre mimozmluvné záväzky [COM(2003) 427 final], s. 13, vyplýva, že toto riešenie bolo pre prípadné súbehy predpokladané. V prípade takého súbehu tak existuje „zmluvný záväzkový vzťah“ v zmysle nariadenia Rím I aj „mimozmluvný záväzkový vzťah“ v zmysle nariadenia Rím II. Ten istý článok 4 ods. 3 však umožňuje použiť za určitých okolností na druhý záväzok to isté právo ako na prvý. Neuplatňuje sa však vo všetkých prípadoch (pozri poznámku pod čiarou 107).

¹⁰⁷ Pripomínam, že článok 14 nariadenia Rím II v zásade ponecháva účastníkom možnosť zvoliť si právny poriadok uplatniteľný na mimozmluvný záväzok. Ani článok 4 ods. 3 nariadenia Rím II sa podľa môjho názoru v takom prípade neuplatní.

¹⁰⁸ Pozri článok 3 nariadenia Rím I.

¹⁰⁹ Pozri v tom istom zmysle DICKINSON, A.: Towards an agreement on the concept of „contract“ in EU Private International Law? In: *Lloyd's Maritime and Commercial Law Quarterly*, 2014, s. 466 – 474, osobitne s. 473.

¹¹⁰ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 90).

¹¹¹ Pozri najmä, BRIGGS, A.: c.d.

85. Na jednej strane treba význam problému opísaného v predchádzajúcom bode predsa uviesť do širších súvislostí. Za predpokladu, že súd s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach a súd s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti nie sú v predmetnej situácii rovnaké¹¹², by totiž navrhovateľ mohol vždy podať svoju žalobu na súdoch členského štátu bydliska žalovaného v súlade s článkom 4 ods. 1 nariadenia Brusel Ia, ktoré by potom mali právomoc rozhodnúť o celej žalobe.¹¹³ Na druhej strane tvrdenie týkajúce sa riadneho výkonu spravodlivosti má dva aspekty. Hoci by riešenie „maximalistickým“ výkladom rozsudku Brogsitter umožnil spojiť na súde s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach spory, ktoré vznikli pri plnení zmluvy, toto riešenie by naopak mohlo vyvolať roztrieštenie sporu týkajúceho sa toho istého protiprávneho konania: ak sa napríklad toho istého protiprávneho konania dopustili spoločne tri osoby, ktoré by mohli byť za toto konanie zodpovedné spoločne a nerozdielne a jedna z týchto osôb je navyše zmluvným partnerom poškodeného, poškodenému by hrozilo, že by nemohol podať jedinú žalobu proti všetkým spolupáchateľom na súde s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, na základe článku 7 bodu 2.¹¹⁴

86. „Maximalistický“ výklad rozsudku Brogsitter nemožno odôvodniť ani úvahami týkajúcimi sa boja proti *forum shopping*. Je pravda, že podmienenie súdnej právomoci, v prípade možného súbehu nárokov zo zodpovednosti, jedným alebo viacerými hmotnoprávnymi základmi uvádzanými žalobcom, takýto *forum shopping* umožňuje. Na jednej strane žalobca disponuje nielen jedným súdom s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach, ale aj súdom s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, teda potenciálne dvoma dodatočnými súdmi.¹¹⁵ Na druhej strane si môže v určitej miere „zvoliť svoj súd“ tým, že svoju žalobu bude formulovať na základe vhodných pravidiel.¹¹⁶

87. Skutočnosť, že si navrhovateľ môže vybrať medzi viacerými súdmi, nie je v rámci nariadenia Brusel Ia ničím nezvyčajná. Sám normotvorca Únie umožnil určitý *forum shopping* tým, že stanovil možnosti právomoci. V tomto kontexte nemožno kritizovať samotnú skutočnosť, že si navrhovateľ vyberie spomedzi dostupných súdov ten, ktorý najlepšie zodpovedá jeho záujmom, a to vzhľadom na ponúkané procesné alebo hmotnoprávne výhody.¹¹⁷ *Forum shopping* je podľa môjho názoru problematický len vtedy, keď sa zvrhne na zneužitie.¹¹⁸

88. Riziko takéhoto zneužívajúceho *forum shopping* je obmedzené skutočnosťou, že ako zdôraznila Wikingerhof, príslušné právomoci súdu s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach a súdu s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti sú v súlade s rozsudkom Kalfelis obmedzené na návrhy patriace do ich „vecí“. Okrem toho, ako uviedla Komisia na pojednávaní, prípadné zneužitie v spôsobe, akým navrhovateľ odôvodní svoj návrh, by pre neho nezostalo bez následkov. Ak by navrhovateľ odôvodnil svoj návrh v oblasti mimozmluvnej zodpovednosti s jediným cieľom obísť súd s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach a ak by sa

112 Stáva sa však, že súd určený článkom 7 bodom 1 nariadenia Brusel Ia a prinajmenšom jeden zo súdov určených článkom 7 bodom 2 tohto nariadenia sú rovnaké. Pozri najmä rozsudok z 27. októbra 1998, Réunion européenne a i. (C-51/97, EU:C:1998:509, bod 35), v ktorom Súdny dvor rozhodol, že miesto vzniku škody v prípade medzinárodnej námornej prepravy tovaru zodpovedá miestu, kde mal prepravca dodať tovar.

113 Pozri rozsudok Kalfelis (bod 20) a moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 85).

114 Konkrétne žaloby na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, ktoré patria do „private enforcement“ často zahŕňajú žalobcu, ktorý koná proti viacerým žalovaným – napríklad, rôznym podnikom, ktoré sú členmi protisúťažného kartelu – a zdá sa, že je vhodné, aby ich bolo možné ich spoločne žalovať na súde s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti. Tejto možnosti by nemala brániť skutočnosť, že jeden z týchto podnikov je zmluvným partnerom žalobcu.

115 Pozri poznámku pod čiarou 20.

116 Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 84) ako aj HAFTEL, B.: c. d. Obdobne, umožniť žalobcovi, aby sa v súvislosti s tou istou škodovou udalosťou dovoľával „zmluvného záväzku“ v zmysle nariadenia Rím I a/alebo „mimozmluvného záväzku“ v zmysle nariadenia Rím II, mu dáva možnosť určitého *law shopping*.

117 Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 85), ako aj FENTIMAN, R.: c. d., s. 278.

118 Takéto zneužitie existuje podľa môjho názoru vtedy, keď žalobca odkláňa svoje právo voľby od jeho účelu, s jediným cieľom poškodiť žalovaného alebo vtedy, keď podá žalobu na súd, o ktorom bezpečne vie, že nemá právomoc výlučne s cieľom vyvolať prieťahy v konaní alebo keď využije voči žalovanému iné techniky procesnej šikany. Pozri najmä, USUNIER, L.: Le règlement Bruxelles Ia et la théorie de l'abus de droit. In: GUINCHARD, E.: *Le nouveau règlement Bruxelles Ia*. Bruxelles: Bruylant, 2014, s. 449 – 480.

ukázalo, že uplatniteľné právo¹¹⁹ zakazuje, obdobne ako francúzske a belgické právo, takú voľbu, tento návrh by bol z vecného hľadiska zamietnutý. Okrem toho, ak by navrhovateľ podal návrh založený na mimozmluvnej zodpovednosti zjavne neopodstatnený a čisto s cieľom spôsobiť prietahy v konaní, jeho správanie by mohlo patriť do pôsobnosti pravidiel v oblasti zneužitia konania stanovených *lex fori*.

89. Napokon pripomínam, že zmluvné strany, ktoré sa chcú vyhnúť možnosti *forum shopping*, môžu uzavrieť dohodu o voľbe právomoci, ktorá prípadne prizná určenému súdu výlučnú právomoc, tak ako je táto dohoda upravená v článku 25 nariadenia Brusel Ia. Pokiaľ totiž bude takáto dohoda platná a jej formulácia bude dostatočne široká, taká dohoda sa uplatní na všetky spory, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s ich zmluvným vzťahom, vrátane žalôb vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ súvisiacich s týmto vzťahom.¹²⁰

3. O potrebe spresniť „minimalistický“ výklad rozsudku Brogsitter

90. Ako vyplýva z predchádzajúceho pododdielu, jediným platným výkladom rozsudku Brogsitter je podľa môjho názoru „minimalistický“ výklad, uvedený v bode 70 vyššie. Rovnako ako Komisia zastáva názor, že tento výklad je zlučiteľný s rozsudkom Kalfelis. Pokiaľ totiž prijmeme uvedený výklad, tieto dva rozsudky vychádzajú v podstate z rovnakej logiky: zaradenie do „zmluvn[ých] vec[i]“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia alebo do „vec[i] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bod 2 tohto nariadenia; návrh na určenie zodpovednosti medzi zmluvnými stranami závisí od *záväzku* – „zmluvného“ alebo „mimozmluvného“, na ktorom je návrh založený.¹²¹ V prípade súbežných návrhov založených na odlišných „záväzkoch“, musí byť každý samostatne zaradený do jednej alebo druhej kategórie.

91. Pokiaľ ide o také návrhy, nie je totiž nijaký dôvod na odchýlenie sa od prístupu zhrnutého v bode 49 vyššie. Vo všeobecnosti základ návrhu predloženého súdu vymedzuje otázky, o ktorých má tento súd rozhodnúť, a teda jeho „zmluvnú“, alebo „mimozmluvnú“ povahu“.

92. Rozsudky Kalfelis a Brogsitter sa totiž v skutočnosti líšia, len pokiaľ ide o metódu umožňujúcu identifikovať „záväzok“ slúžiaci ako základ návrhu. V prvom rozsudku Súdny dvor vychádzal z hmotnoprávných noriem, na ktoré sa odvoláva navrhovateľ vo svojej žalobe. V druhom sa snažil navrhnúť metódu kvalifikácie, ktorá chcela byť objektívnejšia a ktorá spočíva na „nevyhnutnej“ povahe „výkladu“ alebo na „zohľadnení“ zmluvy na „preukázanie, či je správanie v súlade s právom, alebo naopak na preukázanie protiprávneho charakteru vytýkaného správania“ žalovaného žalobcom.¹²²

¹¹⁹ Presnejšie, ide o to, či z hľadiska merita veci *lex causae* upravuje pravidlo „non cumul“. V prípade kumulatívnych návrhov založených na dvoch odlišných „záväzkoch“ by mohlo byť potrebné v tejto súvislosti preskúmať dve *lex causae*. V takom prípade by bolo potrebné tiež zistiť, či procesné pravidlá, ktoré sa vzťahujú na súd, ktorému bola vec predložená, spadajúce do *lex fori*, umožňujú podanie súbežných návrhov pre tú istú škodovú udalosť. Pokiaľ ide o viac podrobností, pozri PLENDER, R., WILDERSPIN, M.: *The European Private International Law of Obligations*. London: Sweet & Laxwell, 4. edition, 2015, s. 67 – 71.

¹²⁰ Pozri bod 140 nižšie.

¹²¹ Konkrétne tak musí byť chápané tvrdenie uvedené v bode 26 rozsudku Brogsitter, podľa ktorého prináleží vnútroštátnemu súdu „určiť, či predmetom žalôb... je návrh na náhradu škody, pri ktorej sa možno odôvodnene domnievať, že jej príčinou bolo porušenie zmluvných práv a povinností medzi stranami...“.

¹²² Pozri rozsudok Brogsitter (body 25 a 26). Zdá sa, že Súdny dvor sa v poslednom uvedenom rozsudku inšpiroval judikatúrou týkajúcou sa žalôb na určenie občianskoprávnej zodpovednosti smerujúcich proti Únii. Pripomínam, že Zmluva o FEÚ v tejto oblasti stanovuje rozdelenie právomocí medzi súdy Únie a vnútroštátne súdy: zatiaľ čo spory týkajúce sa *mimozmluvnej zodpovednosti* Únie patria do výlučnej právomoci súdov Únie (pozri článok 256 ods. 1, článok 268 a článok 340 druhý odsek ZFEÚ), spory týkajúce sa *zmluvnej zodpovednosti* Únie patria, s výnimkou toho, že by rozhodcovská doložka určovala inak, do právomoci súdov členských štátov (pozri články 272 a 274 ZFEÚ). Podľa tejto judikatúry na účely určenia toho, či žaloba na určenie občianskoprávnej zodpovednosti podaná proti Únii patrí do ich právomoci, sa súdy Únie nemôžu opierať jednoducho len o právne normy uvádzané žalobcom. Tieto súdy sú povinné overiť, či je predmetom žaloby o náhradu škody, ktorá im bola predložená, návrh na náhradu škody objektívny a vcelku spočívajúci na právach a povinnostiach zmluvnej povahy alebo na právach a povinnostiach mimozmluvnej povahy. Na tieto účely musia uvedené súdy vzhľadom na analýzu rôznych skutočností v spise, ako je najmä údajne porušené právne pravidlo, overiť povahu uvádzanej ujmy, vytýkané konanie, ako aj právne vzťahy medzi dotknutými účastníkmi, či medzi nimi existuje skutočný zmluvný rámec spojený s predmetom sporu, ktorého dôkladné preskúmanie sa javí ako nevyhnutné na rozhodnutie o uvedenej žalobe. V rámci toho sa žaloba bude považovať za žalobu založenú na zmluvnej zodpovednosti Únie, ak z úvodnej analýzy uvedených skutočností vyplýva, že *na preukázanie dôvodnosti tvrdení žalobcu je potrebné podať výklad jednej alebo viacerých zmlúv uzavretých medzi dotknutými účastníkmi konania* [pozri najmä rozsudky z 18. apríla 2013, Komisia/Systran a Systran Luxembourg (C-103/11 P, EU:C:2013:245, body 61 až 67), ako aj z 10. júla 2019, VG/Komisia (C-19/18 P, EU:C:2019:578, body 28 až 30)].

93. Tieto metódy sú podľa môjho názoru zlučiteľné, ba dokonca sa dopĺňajú.

94. Na účely overenia svojej právomoci podľa článku 7 bodu 1 alebo článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia je teda logické, aby sa súd v prvom rade opieral o hmotnoprávne normy uvádzané žalobcom v jeho žalobe. Ako som uviedol v bode 62 vyššie, uvedené pravidlá sú kľúčom pre interpretáciu skutkových okolností a „záväzku“, ktorý navrhovateľ z toho vyvodzuje. Obdobná logika spočívajúca preskúmaní hmotnoprávnych pravidiel na podporu návrhu s cieľom určenia jeho kvalifikácie sa okrem toho nachádza v judikatúre týkajúcej sa ďalších ustanovení tohto nariadenia.¹²³

95. Konkrétne, ak sa navrhovateľ dovoľáva ustanovení zmluvy a/alebo právnych predpisov, ktoré sú uplatniteľné len na základe tejto zmluvy, ako sú napríklad ustanovenia týkajúce sa záväzného účinku dohôd a zodpovednosti dlžníka za nesplnenie jeho zmluvných záväzkov¹²⁴, vyvodzuje sa z toho, že návrh je založený na „zmluvnom záväzku“ v zmysle judikatúry Súdneho dvora. Naopak, ak sa navrhovateľ dovoľáva právnych predpisov, ktoré sa uplatňujú nezávisle od akéhokoľvek dobrovoľného záväzku, návrh sa v zmysle tejto judikatúry v zásade zakladá na „záväzku z mimozmluvnej zodpovednosti“.

96. V prípade, že sa žalobca vo svojej žalobe na hmotnoprávne normy neodvoláva,¹²⁵ táto metóda sa zásadne nemení. Ako som totiž uviedol, tieto normy nie sú samy osebe predmetom kvalifikácie. Poskytujú iba hľadisko pre chápanie skutkových okolností a naznačujú právne dôsledky, ktoré z nich žalobca vyvodzuje. Konkrétne, ak žaloba neuvádza hmotnoprávne normy, súd musí vyvodiť z jej ďalších prvkov – ako je opis skutkového stavu alebo žalobné návrhy – „záväzok“, na ktorý sa odvoláva žalobca.

97. V tomto kontexte „test“ vyplývajúci z rozsudku Brogsitter môže súdu v prípade pochybností umožniť, aby identifikoval záväzok, ktorý slúži ako základ návrhu, z inej perspektívy. Ak sa mu „výklad“ alebo „zohľadnenie“ zmluvy (alebo inej formy dobrovoľného záväzku) zdajú byť „nevyhnutné“ na „preukázanie, či je správanie v súlade s právom, alebo naopak na preukázanie protiprávneho charakteru vytýkaného správania“, ktoré žalobca vytýka žalovanému, súd bude musieť dospieť k záveru, že žaloba sa v podstate zakladá na porušení „zmluvného záväzku“: vytýkané správanie v takom návrhu je protiprávne a zakladá zodpovednosť žalovaného, pokiaľ porušuje taký „záväzok“, čo závisí od ustanovení dotknutej zmluvy a na ňu použiteľného práva. Naopak, pokiaľ sa žaloba zakladá na porušení všeobecnej povinnosti uloženej zákonom, nebude nutné uskutočniť „výklad“ alebo „zohľadnenie“ zmluvy na určenie, či žalobou vytýkané správanie je protiprávne, keďže povinnosť existuje nezávisle od zmluvy: protiprávnosť takého správania bude závisieť od právnych predpisoch stanovujúcich takú povinnosť.¹²⁶

123 Najmä s cieľom zistiť, či je žaloba vylúčená z pôsobnosti nariadenia Brusel Ia na základe článku 1 ods. 2 písm. b) tohto nariadenia týkajúceho sa „konkurzných konaní“, konan[í] týkajúci[ich] sa vyrovnania zadlžených obchodných spoločností alebo iných právnických osôb a podobn[ých] konan[í]“ treba overiť, či „odvodzuje svoj právny základ z konkurzného práva“ [pozri najmä rozsudok z 22. februára 1979, Gourdain (133/78, EU:C:1979:49, bod 4), a analogicky rozsudok zo 4. decembra 2019, Tiger a i. (C-493/18, EU:C:2019:1046, bod 27)]. Rovnako na účely určenia toho, či je žaloba „v konaniach, ktorých predmetom sú vecné práva k nehnuteľnosti“ v zmysle článku 24 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, treba overiť, či sa „zakladá na vecnom práve“ [pozri najmä rozsudok z 10. júla 2019, Reitbauer a i. (C-722/17, EU:C:2019:577, bod 45)]. Na účely určenia toho, či je žaloba „v konaniach, ktorých predmetom je platnosť... rozhodnutí... orgánov [právnických osôb]“ v zmysle článku 24 bodu 2 tohto nariadenia, treba overiť, či žalobca napáda platnosť rozhodnutia orgánu spoločnosti „na základe uplatniteľného práva spoločností alebo ustanovení stanov týkajúcich sa fungovania jej orgánov“ [pozri najmä rozsudok z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 40)].

124 Pozri napríklad Court of Appeal (Odvolací súd, Spojené kráľovstvo), 9. augusta 2018, Cristiano Committeri v Club Méditerranée SA and others, [2018] EWCA Civ 1889.

125 Niektoré vnútroštátne právne poriadky, vrátane anglického, stanovujú pre žalobcov povinnosť vo svojej žalobe uviesť nielen skutkové okolnosti a predmet ich žaloby, ale aj právne pravidlá, na ktoré sa odvolávajú. Iné právne poriadky vrátane francúzskeho práva naopak takúto požiadavku na žalobcov nekladú. Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (bod 86).

126 V tom istom zmysle pozri WELLER, M.: c. d. V prípade súbehu zodpovedností sú „zmluvné“ záväzky a „mimozmluvné záväzky“ týkajúce sa tej istej škodovej udalosti v zásade navzájom nezávislé. Napríklad pri škode spôsobenej vadným výrobkom, uvedenej v bode 54 vyššie, môže súd rozhodnúť o tom, či došlo k porušeniu zákonnej povinnosti v oblasti bezpečnosti výrobkov, ktorá je nezávislá od kúpnej zmluvy. Taká povinnosť sa totiž uplatní nezávisle od dotknutej zmluvy a z tohto dôvodu nie je v žiadnom prípade „nutné“ uskutočniť „výklad“ alebo „zohľadnenie“ takej zmluvy na prijatie záveru, že je nedovolené vyrábať tovar s nebezpečnou vadou alebo s tým, čo takú vadu predstavuje.

98. Ako uviedla Komisia, rozsudok Brogsitter umožňuje súdu kvalifikovať návrh ako „zmluvný“ alebo vyplývajúci z „mimozmluvnej zodpovednosti“ v závislosti od kritéria, vo vzťahu ku ktorému bude musieť posúdiť zákonnosť údajného konania, ktoré žalobca žalovanému vytýka, a podľa toho, či ide o zmluvu a na ňu uplatniteľné právo alebo o právnu normu ukladajúcu všeobecnú povinnosť nezávisle od takej zmluvy. Podľa môjho názoru takto vyložená metóda vychádzajúca z rozsudku Kalfelis, ako aj metóda vychádzajúca z rozsudku Brogsitter povedú vo veľkej väčšine prípadov k rovnakému výsledku, keďže sporné správanie a kritérium na posúdenie zákonnosti v zásade závisia od toho, čo uvádza navrhovateľ v žalobe.

99. Rozsudok Brogsitter môže však korigovať osobitné prípady, v ktorých sa navrhovateľ dovoľáva predpisov, ktoré sú vo vnútroštátnom práve považované za predpisy v oblasti deliktov, a ukladajú dodržiavanie zmluvných záväzkov, takže ich porušenie predpokladá porušenie zmluvy. Konkrétne mám na mysli prípady, v ktorých porušenie „zmluvného záväzku“ predstavuje samo osebe delikt.¹²⁷ V týchto prípadoch rozhodnutie o žalobe predpokladá predovšetkým „výklad“ alebo „zohľadnenie“ dotknutej zmluvy na účely konštatovania takeého porušenia a v dôsledku toho aj existencie tvrdeného deliktu. Taká žaloba teda v skutočnosti vyvoláva predovšetkým otázky zmluvnej povahy. Treba teda usudzovať, že taká žaloba sa zakladá v podstate na porušení „zmluvného záväzku“, keďže „záväzok z mimozmluvnej zodpovednosti“, na ktorý sa navrhovateľ odvoláva, neexistuje samostatne.

100. Z toho vyplýva, že keď sa navrhovateľ vo svojej žalobe odvoláva na hmotnoprávne pravidlá ukladajúce všeobecnú povinnosť a nezdá sa, že by bolo „nevyhnutné“ určiť obsah zmluvy na účely posúdenia zákonného či nezákonného charakteru vytýkaného správania, návrh je založený na „záväzku z mimozmluvnej zodpovednosti“, a teda patrí do „vecí nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bod 2 nariadenia Brusel Ia.¹²⁸

101. Naopak, ak nezávisle od uvádzaných právnych noriem môže súd posúdiť zákonnosť vytýkaného správania odkazom na zmluvu, návrh je v podstate založený na „zmluvnom záväzku“, a teda patrí do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.

102. Treba však uviesť dve spresnenia. V prvom rade poznamenávam, že pri doslovnom výklade by rozsudok Brogsitter mohol naznačovať, že „výklad“ alebo „zohľadnenie“ zmluvy by v žiadnom okamihu nemali vstupovať do preskúmania protiprávneho konania, ak má návrh na určenie zodpovednosti patriť do „vecí nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“.

103. V tejto súvislosti sa často môže stať, že v rámci návrhu na určenie mimozmluvnej zodpovednosti, sa vyskytne tiež predbežná alebo incidenčná otázka zmluvného rázu. Ako spresním v bode 123 nižšie, v prejednávanej veci ide o takýto prípad. V prejednávanej veci je totiž potrebné najprv vyložiť zmluvu zaväzujúcu Wikingerhof a Booking.com s cieľom preukázať *existenciu* niektorých skutočností vytýkaných jednou spoločnosťou druhej z hľadiska práva hospodárskej súťaže.¹²⁹

¹²⁷ Rozsudok Brogsitter možno totiž chápať v tom zmysle, že podľa Súdneho dvora porušenie záväzku exkluzivity, ktorým boli strany na základe zmluvy údajne viazané, charakterizovalo uvádzané delikty. Návrhy vznesené na základe deliktu a vznesené na zmluvnom základe teda pre Súdny dvor spočívali v podstate na jednom a tom istom záväzku, a síce na „zmluvnom záväzku“ exkluzivity.

¹²⁸ Pozri moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (body 79 a 83).

¹²⁹ Vezmime si ďalší príklad, v ktorom má strana X zmluvu so stranou Y a strana Z podnecuje Y na porušenie tejto zmluvy. Ak X žaluje Z na súde na základe mimozmluvnej zodpovednosti za to, že úmyselne podnecovala Y k porušeniu zmluvy, musela by preukázať, že Y skutočne porušila zmluvu. Súd bude musieť na tento účel vyložiť zmluvu. Ide o predbežnú otázku umožňujúcu preukázať existenciu relevantnej skutočnosti v rámci preskúmania návrhu inak mimozmluvnej žaloby (pozri HARTLEY, T.: c. d., s. 109).

104. Pritom podľa ustálenej judikatúry Súdneho dvora na účely nariadenia Brusel Ia musí byť návrh kvalifikovaný vzhľadom na hlavné právne otázky, ktoré sú v ňom nastolené. Existencia jednoduchej predbežnej alebo incidenčnej otázky zmluvného rázu, o ktorej musí súd rozhodnúť pre vyriešenie sporu, nemôže prevážiť nad kvalifikáciou predmetného návrhu.¹³⁰ Ak by to tak nebolo, znamenalo by to súdu s právomocou rozhodovať v zmluvných veciach priznať právomoc na prejednávanie návrhu, ktorý v podstate nenastoluje zmluvné otázky a ktorý preto nevykazuje osobitne úzku väzbu s týmto súdom. Taký výsledok by bol v rozpore s cieľom blízkosti a s cieľom riadneho výkonu spravodlivosti.¹³¹ Rozsudok Bogsitter teda nemožno vykladať v opačnom zmysle.

105. V druhom rade z rozsudku Bogsitter jasne nevyplýva, či sa „nevyhnutnosť“ výkladu alebo zohľadnenia zmluvy na účely určenia, či návrh na určenie zodpovednosti patrí do „zmluvných vecí“ alebo do „vecí nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“, posudzuje výlučne vzhľadom na uvedené nároky formulované žalobcom alebo aj vo vzťahu k prípadnému prostriedku obrany vznesenému žalovaným na konajúcom súde s cieľom namietat proti týmto nárokom.

106. Mám na mysli napríklad situáciu, v ktorej by osoba podala žalobu na určenie mimozmluvnej zodpovednosti za porušenie autorského práva a v rámci ktorej by žalovaný namietol existenciu licenčnej zmluvy medzi stranami. Keďže predpokladom protiprávneho konania spočívajúceho v porušovaní práv duševného vlastníctva je, aby tretia osoba využívala chránené dielo, na ktoré sa vzťahujú výlučné práva, ktoré k nemu zákon priznáva nositeľovi týchto práv a to bez jeho predchádzajúceho súhlasu,¹³² súd by na účely rozhodnutia o dôvodnosti tejto žaloby musel vyložiť zmluvu s cieľom určiť, či táto zmluva povoľuje vytykané používanie diela alebo nie. Možno tiež uviesť príklad návrhu na určenie mimozmluvnej zodpovednosti podaný osobou, ktorej bola spôsobená ujma na zdraví, ku ktorej došlo pri používaní športového vybavenia, proti prenajímateľovi tohto vybavenia, proti ktorej by sa žalovaný bránil klauzulou nájomnej zmluvy, ktorej cieľom je údajne čiastočne alebo v celom rozsahu zbaviť ho zodpovednosti za takúto škodu.

107. Z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že v štádiu skúmania svojej právomoci súd, na ktorý bola podaná žaloba, nemá posudzovať prípustnosť alebo dôvodnosť návrhu, ale má sa obmedziť na identifikáciu väzby so štátom sídla súdu, ktorá odôvodňuje jeho právomoc podľa jedného ustanovenia nariadenia Brusel Ia. Na tento účel môže uvedený súd považovať za preukázané príslušné tvrdenia žalobcu.¹³³ Inými slovami súd, na ktorý bola podaná žaloba, musí určiť svoju právomoc z hľadiska návrhu formulovaného žalobcom, pričom dôvody obrany uvádzané žalovaným sú v tomto ohľade irelevantné.¹³⁴

¹³⁰ Pozri v tomto zmysle rozsudky z 25. júla 1991, Rich (C-190/89, EU:C:1991:319, body 26 až 28); zo 14. novembra 2002, Baten (C-271/00, EU:C:2002:656, body 46 a 47), ako aj zo 16. novembra 2016, Schmidt (C-417/15, EU:C:2016:881, bod 25). Naopak, v oblasti kolíznych noriem musí byť každá z právnych otázok nastolených v návrhu kvalifikovaná samostatne. Pozri rozsudky z 21. januára 2016, ERGO Insurance a Gjensidige Baltic (C-359/14 a C-475/14, EU:C:2016:40, body 50 až 62); zo 7. apríla 2016, KA Finanz (C-483/14, EU:C:2016:205, body 52 až 58), ako aj z 28. júla 2016, Verein für Konsumenteninformation (C-191/15, EU:C:2016:612, body 35 až 60). Pozri tiež moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Verein für Konsumenteninformation (C-272/18, EU:C:2019:679, bod 51).

¹³¹ Pozri analogicky rozsudok z 12. mája 2011, BVG (C-144/10, EU:C:2011:300, bod 39).

¹³² Pozri najmä rozsudok zo 14. novembra 2019, Spedidam (C-484/18, EU:C:2019:970, bod 38 a citovaná judikatúra).

¹³³ Pozri najmä rozsudky z 25. októbra 2012, Folien Fischer a Fofitec (C-133/11, EU:C:2012:664, bod 50), ako aj z 28. januára 2015, Kolassa (C-375/13, EU:C:2015:37, bod 62).

¹³⁴ Pozri najmä rozsudok z 29. júna 1994, Custom Made Commercial (C-288/92, EU:C:1994:268, bod 19), v ktorom Súdny dvor zdôraznil, že konajúci súd by na účely overenia svojej právomoci nemal byť nútený „zohľadniť... dôvody obrany uvádzané žalovaným“. V tejto súvislosti podľa môjho názoru neexistuje rozpor medzi týmto tvrdením a následnou judikatúrou Súdneho dvora, podľa ktorej súd, ktorému bol spor predložený, musí v štádiu skúmania svojej právomoci „posúdiť všetky skutočnosti, ktoré má k dispozícii, vrátane prípadných námietok predložených žalovaným“ [rozsudok zo 16. júna 2016, Universal Music International Holding (C-12/15, EU:C:2016:449, bod 46)]. Túto judikatúru totiž treba chápať v tom zmysle, že konajúci súd musí v tomto štádiu zohľadniť nie dôvody obrany uplatnené k meritu žalovaným, ale jeho prípadné tvrdenia, pokiaľ ide o právomoc – týkajúce sa napríklad miesta, kde vznikla škoda v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia, atď. [pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Szpunar vo veci Kolassa (C-375/13, EU:C:2014:2135, bod 77)].

108. V zhode s touto logikou Súdny dvor uviedol, že súd, na ktorý bola podaná žaloba o vykonanie zmluvy, má na základe článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia právomoc dokonca aj vtedy, keď žalovaný namietal, ako prostriedok obrany, neexistenciu (alebo neplatnosť) tejto zmluvy.¹³⁵ Analogicky súd, na ktorý bol podaný návrh založený na „záväzku z mimozmluvnej zodpovednosti“, nemôže dospieť k záveru, že patrí do „zmluvných vecí“ z toho jediného dôvodu, že žalovaný namietol, ako prostriedok obrany, existenciu zmluvy medzi účastníkmi. Ani v tomto prípade nemožno rozsudok Brogsitter vykladať v opačnom zmysle. Otázka prípadného odôvodnenia nároku alebo zbavenia zodpovednosti tu tiež predstavuje jednoduchú incidenčnú otázku v rámci skúmania existencie protiprávneho konania.

109. Takýto výklad podľa môjho názoru zaručuje právnu istotu, keďže umožňuje konajúcemu súdu overiť jeho právomoc *ab initio*, vzhľadom na návrh bez toho, aby bol nútený pristupovať k dôkladnej meritórnej analýze a nezávisle od toho, či sa žalovaný zúčastňuje konania.¹³⁶ Naopak, bolo by v rozpore so zásadou právnej istoty a v rozpore s cieľom vysokej úrovne predvídateľnosti pravidiel právomoci, ak by sa uplatniteľnosť článku 7 bodu 1 alebo článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia mohla meniť v závislosti od existencie takéhoto prostriedku obrany, ktorý môže žalovaný predniesť oneskorene.¹³⁷ Okrem toho by to znamenalo, že na negovanie právomoci vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ upravenej v uvedenom článku 7 bode 2 by žalovanému stačilo uplatniť existenciu zmluvy viažucej ho so žalobcom.¹³⁸

110. Tento výklad, ktorý navrhujem, je podľa môjho názoru potvrdený rozsudkom *Hi Hotel HCF*¹³⁹. Vo veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, vyhlásený krátko po rozsudku Brogsitter, sa navrhovateľ v súlade s článkom 7 bodom 2 nariadenia Brusel Ia obrátil na súd so žalobou na určenie mimozmluvnej zodpovednosti založenou na porušení jeho autorských práv. Žalovaný proti tejto žalobe uplatnil zmluvu, ktorá bola predtým uzavretá medzi účastníkmi a ktorá podľa jeho názoru upravovala prevod autorských práv v jeho prospech a z tohto dôvodu namietal proti existencii protiprávneho konania a namietal, že by bolo uvedené ustanovenie relevantné. Súdny dvor však v podstate pripomenul, že súd, na ktorý bola žaloba podaná, musí určiť svoju právomoc vzhľadom na mimozmluvnú povahu žaloby formulovanú žalobcom, pričom prostriedok obrany spočívajúci na zmluve a uplatnený žalovaným je irelevantný.¹⁴⁰

111. Pred dokončením tejto časti treba ešte preskúmať dva body. V prvom rade, ako uviedla Komisia na pojednávaní, táto kvalifikácia návrhu sa nepoužije uvedeným spôsobom vtedy, keď strany uzatvorili poisťovaciu zmluvu, spotrebiteľskú zmluvu alebo pracovnú zmluvu. Na rozdiel od pravidiel osobitnej právomoci článku 7 nariadenia Brusel Ia¹⁴¹ totiž oddiely 3, 4 a 5 kapitoly II tohto nariadenia, ktoré sa týkajú návrhov „vo veciach poistenia“, „vo veciach týkajúcich sa zmluvy uzavretej spotrebiteľom“ a „vo veciach individuálnych pracovných zmlúv“ sledujú cieľ ochrany slabšej strany zmluvy – poisteného, spotrebiteľa alebo zamestnanca –¹⁴² a majú kogentnú povahu. Ide teda o to, aby sa zabránilo tomu, aby druhá zmluvná strana mohla obchádzať pravidlá týchto oddielov nariadenia tým, že založí svoj nárok na mimozmluvnej zodpovednosti. Okrem toho uvedené oddiely ako také nesledujú cieľ blízkosti

135 Pozri najmä rozsudok zo 4. marca 1982, *Effer* (38/81, EU:C:1982:79, body 7 a 8).

136 Pozri v tom istom zmysle *DICKINSON*, A.: c. d., osobitne s. 471.

137 Pozri analogicky rozsudky z 25. júla 1991, *Rich* (C-190/89, EU:C:1991:319, bod 27); z 8. mája 2003, *Gantner Electronic* (C-111/01, EU:C:2003:257, body 24 až 32), ako aj z 12. mája 2011, *BVG* (C-144/10, EU:C:2011:300, bod 35). Pozri tiež v tom istom zmysle *ZOGG*, S.: c. d., s. 50 a 51.

138 Pozri analogicky rozsudky zo 4. marca 1982, *Effer* (38/81, EU:C:1982:79, bod 8), a z 12. mája 2011, *BVG* (C-144/10, EU:C:2011:300, body 34 a 35). Pozri tiež návrhy, ktoré som predniesol vo veci *Bosworth a Hurley* (bod 89); *BROSCH*, M.: Die Brogsitter-Defence: Neues zur Annexzuständigkeit am Vertragsgerichtsstand für deliktische Ansprüche in der EuGVVO, zugl. Anmerkung zu EuGH 13. 3. 2014, C-548/12, *Marc Brogsitter/Fabrication de Montres Normandes EURL und Karsten Fräßdorf*. In: *ÖJZ* 2015, s. 958 – 960, ako aj *MAGNUS*, U., *MANKOWSKI*, P.: c. d., s. 168.

139 Rozsudok z 3. apríla 2014 (C-387/12, EU:C:2014:215).

140 Pozri v tomto zmysle rozsudok z 3. apríla 2014, *Hi Hotel HCF* (C-387/12, EU:C:2014:215, body 16 až 22).

141 Súdny dvor opakovane rozhodol, že cieľom článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia nie je chrániť jedného z účastníkov sporu. Pozri najmä rozsudok zo 17. októbra 2017, *Bolagsupplysningen a Ilsjan* (C-194/16, EU:C:2017:766, body 38 a 39). Podľa môjho názoru je rovnaká analýza nevyhnutná, pokiaľ ide o článok 7 bod 1 tohto nariadenia.

142 Pozri odôvodnenie 18 nariadenia Brusel Ia.

a určenie zmluvného záväzku, na ktorom je založený návrh žalobcu, nie je nevyhnutné na fungovanie kritérií právomoci, ktoré uvedené oddiely upravujú. Všetky návrhy podané zmluvnými stranami podobných zmlúv, ktoré sa týkajú sporu vzniknutého pri plnení takýchto zmlúv, teda v zásade patria do pôsobnosti uvedených oddielov nariadenia bez ohľadu na ich právny základ.¹⁴³

112. V druhom rade ide o to, či, ako to navrhuje časť právnej vedy,¹⁴⁴ treba priznať súdu, ktorý má na základe článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia právomoc prejednávateľ nároky v „zmluvných veciach“ tiež akcesorickú právomoc na prejednávanie nárokov z „mimozmluvnej zodpovednosti“, ktoré sú úzko spojené so zmluvnými nárokmi, a to najmä v sporoch, z ktorých vyplýva možný súbeh nárokov zo zodpovedností. Konkrétne ide o to, či sa v tomto ohľade má spresniť rozsudok Kalfelis.

113. Zdôrazňujem, že táto otázka sa odlišuje od otázky kvalifikácie, o ktorej sa diskutovalo v predchádzajúcich bodoch. Ak sa totiž návrh spočívajúci na právnych základoch mimozmluvnej zodpovednosti podľa vnútroštátneho práva má na základe rozsudku Brogsitter kvalifikovať ako „zmluvný“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, nemožno ho už vzhľadom na túto kvalifikáciu podať na súd s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti podľa článku 7 bodu 2 tohto nariadenia. Naopak, ak by sa pripustila právomoc súdu rozhodujúceho o zmluve na prejednanie nárokov „z mimozmluvnej zodpovednosti“, v autonómnom zmysle tohto pojmu, ktoré sú akcesorické k „zmluvným“ nárokom, nebránilo by to žalobcovi, aby sa rozhodol uplatniť nároky z „mimozmluvnej zodpovednosti“ na tom istom súde s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, v súlade s uvedeným článkom 7 bod 2. Jednoducho by mal tiež možnosť predložiť všetko na súd s právomocou rozhodovať spory zo zmluvy.

114. Je pravda, že zásada, podľa ktorej vedľajší nárok sa riadi rovnakou úpravou ako hlavný nárok, nie je judikatúre týkajúcej sa nariadenia Brusel Ia úplne cudzia.¹⁴⁵ Okrem toho pripustiť takú vedľajšiu právomoc by opätovne predstavovalo výhody z hľadiska riadneho výkonu spravodlivosti, keďže by to umožnilo najmä prispieť v určitom rozsahu k hospodárnosti konania.

115. Podľa môjho názoru však platí, že v súčasnom znení nariadenie Brusel I takéto riešenie neumožňuje. Pripomínam totiž, že pravidlá osobitnej právomoci stanovené nariadením Brusel Ia závisia od „vecí“, o ktorú ide v spore. Článok 7 bod 1 a článok 7 bod 2 tohto nariadenia jasne rozlišujú medzi „zmluvný[mi]“ návrhmi a návrhmi týkajúcimi sa „nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“. Nie je teda možné spojiť návrhy, ktoré patria do druhej kategórie s týmto článkom 7 bodom 1 bez toho, aby došlo k nesprávnemu výkladu tohto systému a rozširovať pôsobnosť tohto ustanovenia – ktoré v zásade treba vykladať reštriktívne – nad rámec toho, čo vyžaduje jeho cieľ, teda zaistiť, aby mohol spory týkajúce sa v podstate zmluvných otázok preskúmať, podľa voľby žalobcu, súd, ktorý má k spornému zmluvnému záväzku najbližšie.¹⁴⁶ Prináležalo by podľa môjho názoru normotvorcovi Únie, aby takú vedľajšiu právomoc upravil buď tým, že v tomto zmysle zmení uvedený článok 7 bod 1, alebo tým, že premení pravidlo súvislosti upravené v článku 30 nariadenia Brusel Ia na pravidlo určenia právomoci.¹⁴⁷ Medzičasom, ako som uviedol v bode 85 vyššie, má žalobca, ktorý má záujem o hospodárnosť konania, možnosť predniesť všetky svoje návrhy na súdoch členského štátu bydliska žalovaného, v súlade s článkom 4 ods. 1 tohto nariadenia.

143 Pozri, pokiaľ ide o oddiel 4 kapitoly II nariadenia Brusel Ia, rozsudky z 11. júla 2002, Gabriel (C-96/00, EU:C:2002:436, body 54 až 58), a z 2. apríla 2020, Reliantco Investments a Reliantco Investments Limassol Sucursala București (C-500/18, EU:C:2020:264, body 58 až 73), a pokiaľ ide o oddiel 5 tejto kapitoly, moje návrhy, ktoré som predniesol vo veci Bosworth a Hurley (body 91 až 103). Súdny dvor ešte nemal príležitosť vyjadriť sa k tejto otázke v rámci oddielu 3 uvedenej kapitoly. Pozri však pre analogický prístup, pokiaľ ide o tento oddiel 3, Supreme Court of the United Kingdom (Najvyšší súd Spojeného kráľovstva), 1. apríl 2020, Aspen Underwriting Ltd and others v Credit Europe Bank NV, [2020] UKSC 11, body 34 až 41.

144 Pozri najmä BRIGGS, A.: c. d., s. 237, a WELLER, M.: c. d.

145 Pozri najmä rozsudok z 15. januára 1987, Shenavai (266/85, EU:C:1987:11, bod 19).

146 Pozri v tom istom zmysle ZOGG, S.: c. d., s. 57 – 62, a MINOIS, M.: c. d., s. 250.

147 Pri súčasnom znení nariadenia Brusel Ia predstavuje článok 30 tohto nariadenia výnimku, ktorá v prípade prejednávania súvisiacich vecí na súdoch rôznych členských štátov umožňuje súdu, ktorý nezačal konať ako prvý, prerušiť konanie. Pozri, v prospech rozšírenia pravidla súvislosti, GAUDEMET-TALLON, H.: c. d., s. 175.

C. Kvalifikácia žalôb na určenie zodpovednosti, o ktorých sa koná medzi zmluvnými stranami, a založených na porušení právnych noriem práva hospodárskej súťaže

116. So zreteľom na judikatúru Súdneho dvora, ako bolo objasnené v dvoch predchádzajúcich častiach týchto návrhov, je podľa môjho názoru málo pochyb o kvalifikácii takého návrhu na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, aký v prejednávanej veci podala Wikingerhof proti spoločnosti Booking.com.

117. Pripomínam, že skutočnosť, že tieto dve spoločnosti sú viazané zmluvou, nestačí pre záver, že tento návrh patrí do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia. Otázka, či by žalobca vo veci samej mohol hypoteticky založiť svoj návrh na porušení tejto zmluvy,¹⁴⁸ tiež nie je v tomto ohľade rozhodujúca.

118. Ako som totiž uvádzal v celom texte týchto návrhov, na to, aby sa taký návrh, ako je návrh spoločnosti Wikingerhof, zaradil do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia alebo do „vecí nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 tohto nariadenia, je závislé od jeho základu, teda od záväzku, na ktorom je tento návrh (skutočne) založený.

119. V prejednávanej veci sa Wikingerhof v žalobe dovoláva nemeckých právnych noriem práva hospodárskej súťaže. Tieto ustanovenia majú chrániť trh a na tento účel ukladajú všetkým spoločnostiam povinnosti. Bez ohľadu na to, či je nemecké právo skutočne na túto žalobu uplatniteľné, čo nie je v predbežnom štádiu skúmania právomoci s konečnou platnosťou určené,¹⁴⁹ odvolávanie sa na predmetné pravidlá znamená, že uvedená spoločnosť vo svojej žalobe tvrdí porušenie všeobecnej povinnosti uloženej zákonom nezávisle od zmluvy alebo iného dobrovoľného záväzku, ktorého sa dopustila Booking.com. Táto žaloba je teda založená na „záväzku z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia.¹⁵⁰

120. Povaha záväzku ako záväzku „z mimozmluvnej zodpovednosti“ je ešte potvrdená, ako to správne uviedla Wikingerhof a Komisia, rozsudkom CDC Hydrogen Peroxide¹⁵¹. V tomto rozsudku, ktorý ako pripomínam, sa týkal žaloby o náhradu škody, ktorú na základe právnych noriem práva hospodárskej súťaže podali kupujúci¹⁵² chemického výrobku proti podnikom vyrábajúcim tento výrobok, keďže tieto podniky sa zúčastnili na dohode obmedzujúcej súťaž, v rámci ktorej najmä stanovovali ceny predmetného výrobku, Súdny dvor rozhodol, že hoci je pravda, že kupujúci sa zásobovali v rámci zmluvných vzťahov s rozličnými účastníkmi dotknutého kartelu, „udalosť, ktorá spôsobila údajnú škodu, nespočíva v prípadnom porušení zmluvných povinností, ale v obmedzení zmluvnej slobody z dôvodu tohto kartelu, pričom toto obmedzenie spôsobovalo nemožnosť kupujúceho zásobovať sa za cenu určenú na základe pravidiel trhu“¹⁵³.

121. Podobne sa v prejednávanom prípade Wikingerhof nedovoláva porušenia zmluvy, ktorá ju viaže so spoločnosťou Booking.com, zo strany tejto spoločnosti, ale skutočnosti, že sa Booking.com dopustila zneužitia dominantného postavenia tým, že jej nanucuje nespravodlivé obchodné podmienky, najmä prostredníctvom všeobecných podmienok, ktoré uplatňuje v rámci ich vzťahu.

¹⁴⁸ V tejto súvislosti Wikingerhof na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdneho dvora uviedla, že hypoteticky mohla postaviť svoj návrh na právnych normách nemeckého práva v oblasti zmluvnej zodpovednosti, presnejšie na nesplnení povinnosti plniť zmluvy v dobrej viere.

¹⁴⁹ Čo však tak určite bude vzhľadom na článok 6 ods. 3 nariadenia Rím II.

¹⁵⁰ Pozri analogicky rozsudky z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 28); z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, body 34 až 56); z 5. júla 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-27/17, EU:C:2018:533, bod 51), ako aj z 29. júla 2019, Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635, body 22 až 37). Pozri v rovnakom zmysle, BEHAR-TOUCHAIS, M.: Abus de puissance économique en droit international privé. In: *Revue internationale de droit économique*, 2010, vol. 1, s. 37 – 59, najmä s. 41 – 42.

¹⁵¹ Rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335).

¹⁵² Je pravda, že podniky, ktoré boli dohodou obmedzujúcou súťaž poškodené, postúpili svoju pohľadávku na spoločnosť žalobcu v spore vo veci samej, ktorá sama neuzatvorila zmluvu so žalovanými podnikmi. Z dôvodu tohto postúpenia pohľadávky však táto spoločnosť vykonávala práva, ktoré mali poškodené osoby voči uvedeným podnikom [pozri v tomto zmysle rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 35)].

¹⁵³ Rozsudok z 21. mája 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335, bod 43).

122. Ako totiž zdôrazňuje Komisia, na „preukázanie, či je správanie v súlade s právom, alebo naopak na preukázanie protiprávneho charakteru vytýkaného správania“, sa nezdá „nevyhnutné“ vykladať zmluvu, ktorá zaväzuje účastníkov konania vo veci samej, v zmysle rozsudku Brogsitter, aj keď sa uvádzané údajné protisúťažné konanie prejavuje v ich zmluvnom vzťahu.¹⁵⁴

123. Je pravda, že keďže k rôznym postupom vytýkaným spoločnosťou Wikingerhof spoločnosti Booking.com¹⁵⁵ dochádza v rámci ich zmluvného vzťahu, na preukázanie existencie týchto postupov môže byť nevyhnutné určiť presný obsah ich záväzkov. V tejto súvislosti poznamenávam, že Wikingerhof tvrdí, že keď Booking.com predstavuje ceny jej hotela ako výhodnejšie, neexistuje zmluvný základ pre tento postup. Keďže sa účastníci konania v tejto otázke nezhodujú,¹⁵⁶ súd možno bude musieť vyložiť všeobecné podmienky spoločnosti Booking.com s cieľom určiť ich obsah, čo by nepopierateľne predstavovalo otázku zmluvného práva, ktorá patrí do *lex contractus*.

124. Išlo by tu však o jednoduchú predbežnú otázku, ktorá sama osebe nevedie ku kvalifikácii návrhu. Po vyriešení tejto predbežnej otázky a preukázaní *existencie* vytýkaných postupov bude musieť súd rozhodnúť o hlavnej otázke *zákonnosti* týchto postupov, ktorá určuje základ a rozsah nároku na náhradu škody.¹⁵⁷

125. Pritom rozhodujúcim hľadiskom na posudzovanie zákonosti tohto postupu nie je zmluva alebo normy, ktoré sa na ňu vzťahujú, ale, opakujem, pravidlá práva hospodárskej súťaže. Hlavná otázka, či postupy spoločnosti Booking.com zakladajú jej zodpovednosť, závisí od kritérií zákazu zneužívania dominantného postavenia, ako ich stanovujú tieto pravidlá.

126. Ako uvádza vnútroštátny súd a ako tvrdí Wikingerhof a Komisia, otázka, či sa Booking.com dopustila zneužitia dominantného postavenia v zmysle uvedených ustanovení práva hospodárskej súťaže, sa ďalej delí na viaceré podotázky, a to v podstate, po prvé, aké je vymedzenie relevantného trhu, po druhé, aký je pomer síl medzi podnikmi na tomto trhu – s cieľom zistiť, či má Booking.com na ňom dominantné postavenie – ako aj po tretie, aké sú prípadné účinky postupov vytýkaných tejto spoločnosti na tento trh – s cieľom zistiť, či táto spoločnosť zneužíva toto prípadné postavenie.

127. Tu však ide čisto iba o otázky práva hospodárskej súťaže, o ktorých treba rozhodnúť z hľadiska vnútroštátneho práva určeného na základe článku 6 bodu 3 nariadenia Rím II.

128. Zmluva je o to menej určujúca na rozhodnutie o tom, či sú postupy namietané spoločnosťou Wikingerhof zákonné alebo nezákonné vzhľadom na to, že, ako zdôrazňuje Komisia, táto zmluva v tejto súvislosti dokonca ani nepredstavuje *prostriedok obrany* spoločnosti Booking.com¹⁵⁸. Na rozdiel od prípadu žaloby pre porušenie práv duševného vlastníctva, voči ktorej by žalovaný namietal licenčnú zmluvu, uvedeného v bode 106 vyššie, vytýkané postupy, aj keby boli nezákonné, by sa nestali zákonným z toho dôvodu, že sa na ne vzťahujú, sčasti alebo celkom, ustanovenia zmluvy alebo všeobecné podmienky, ktoré sa uplatňujú na zmluvu, keďže zmluva nemôže „povoliť“ konanie, ktoré je v rozpore s právom hospodárskej súťaže.

154 Pozri v tom istom zmysle Oberlandesgericht München (Vyšší krajský súd Mníchov, Nemecko), 23. novembra 2017, WRP 2018, 629, body 22 a 23.

155 Ako sú zhrnuté v bode 12 vyššie.

156 Poznámka pod čiarou 23.

157 Analogicky, v rámci žaloby na určenie zodpovednosti za zneužitie dominantného postavenia, v ktorej by kupujúci vytýkal svojmu dodávateľovi stanovenie nespravodlivých predajných cien [pozri článok 102 druhý odsek písm. a) ZFEÚ] by mohlo byť na účely preukázania existencie tohto konania nevyhnutné určiť, čo uvádza zmluva. V prípade nezhody medzi zmluvnými stranami pokiaľ ide o presné ceny stanovené zmluvou – napríklad preto, pretože sú založené na zložitom vzorci, ktorý zohľadňuje rôzne premenné, atď. – bude musieť súd prípade vyložiť ustanovenia zmluvy o cene. Aj v tomto prípade však ide o jednoduchú *predbežnú otázku* umožňujúcu preukázať existenciu vytýkaného konania s cieľom umožniť súdu rozhodnúť o hlavnej otázke jeho zákonosti z hľadiska práva hospodárskej súťaže.

158 V každom prípade, ako som uviedol v bode 107 vyššie, existencia takého dôvodu procesnej obrany by nebola pre kvalifikáciu návrhu relevantná.

129. So zreteľom na vyššie uvedené zastávam názor, že taká žaloba, ako je žaloba podaná spoločnosťou Wikingerhof, spadá pod „veci mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia.

130. Ako zdôraznili Wikingerhof a Komisia, tento výklad je v súlade s cieľom blízkosti sledovaným článkom 7 bodom 2 nariadenia Brusel Ia. Súd s právomocou rozhodovať vo veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti je totiž najvhodnejší na to, aby rozhodol o hlavných otázkach položených v rámci tejto žaloby, najmä pokiaľ ide o zhromažďovanie a posúdenie dôkazov, ktoré sú v tejto súvislosti relevantné, či už ide o relevantný trh, pomer síl na tomto trhu alebo o účinky vytýkaných postupov na uvedenom trhu.¹⁵⁹

131. Okrem toho uvedený výklad umožňuje zabezpečiť súlad medzi vecnou pôsobnosťou článku 7 bodu 2 nariadenia Brusel Ia a článku 6 ods. 3 nariadenia Rím II.

132. Výklad navrhovaný v týchto návrhoch nie je spochybnený tvrdením spoločnosti Booking.com a českej vlády, podľa ktorého taká žaloba, akou je žaloba spoločnosti Wikingerhof, patrí do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia z toho dôvodu, že Wikingerhof sa podaním žaloby o zdržanie sa údajne protisúťažných postupov v skutočnosti usilovala o zmenu všeobecných podmienok spoločnosti Booking.com vo svoj prospech, a tým aj získať nové práva vyplývajúce zo zmluvy.

133. Keďže má totiž Wikingerhof svojou žalobou v úmysle nie ukončiť zmluvný vzťah, ktorý ju spája so spoločnosťou Booking.com, ale zabezpečiť, aby tento pretrval pri dodržaní pravidiel práva hospodárskej súťaže, Booking.com bude musieť, za predpokladu, že táto žaloba je dôvodná, zásadne prispôbiť svoje správanie voči žalobkyni vo veci samej, vrátane všeobecných podmienok, ktoré uplatňuje v rámci tohto vzťahu, medziam stanovených týmto právom. V tomto ohľade nie je v tejto oblasti podľa mojich vedomostí neobvyklé, že ukončenie zneužívania dominantného postavenia založí nové práva pre navrhovateľa, napríklad ak zneužitie spočíva v odmietnutí predaja alebo stanovení zneužívajúcich cien. V prvom prípade by ukončenie zneužívania konkrétne znamenalo, že podnik v dominantnom postavení by bol nútený uzatvoriť zmluvu s navrhovateľom a v druhom prípade – trochu zjednodušene – znížiť svoje ceny v prospech navrhovateľa.

134. Uvedený výklad nie je spochybnený ani tvrdením spoločnosti Booking.com, podľa ktorého cieľom návrhu spoločnosti Wikingerhof je dosiahnutie čiastočnej neplatnosti zmluvy, ktorou sú viazané tieto dve spoločnosti, keďže vyžaduje overenie toho, či sú určité ustanovenia všeobecných podmienok v rozpore s právom hospodárskej súťaže a v dôsledku toho neplatné.

135. Je pravda, že žaloba na určenie neplatnosti zmluvy spadá pod článok 7 bod 1 nariadenia Brusel Ia.¹⁶⁰ Ako však uviedla Wikingerhof na pojednávaní v odpovedi na otázku Súdneho dvora, jej žaloba nie je žalobou o určenie neplatnosti zmluvy, ktorá ju viaže k spoločnosti Booking.com na základe pravidiel zmluvného práva týkajúcich sa podmienok uzatvárania zmlúv vo svojej žalobe nedomáha neplatnosti. V tejto súvislosti by protiprávnosť predmetných ustanovení všeobecných podmienok predstavovala nanajvýš nepriamy dôsledok tohto návrhu.¹⁶¹

136. Tento výklad nie je spochybnený ani tvrdením spoločnosti Booking.com, podľa ktorého návrh spoločnosti Wikingerhof patrí do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, keďže uvedená spoločnosť „slobodne súhlasila“ v zmysle judikatúry týkajúcej sa tohto ustanovenia so všeobecnými podmienkami spoločnosti Booking.com, a to dokonca aj za predpokladu, že táto spoločnosť má dominantné postavenie.

¹⁵⁹ Pozri analogicky rozsudok z 29. júla 2019, Tibor-Trans (C-451/18, EU:C:2019:635 bod 34 a citovaná judikatúra).

¹⁶⁰ Pozri bod 41 vyššie.

¹⁶¹ Pozri analogicky rozsudok z 23. októbra 2014, flyLAL-Lithuanian Airlines (C-302/13, EU:C:2014:2319, bod 36).

137. Tvrdenie spoločnosti Booking.com by podľa môjho názoru bolo dôvodné, ak by bol procesný kontext obrátený. Ak by táto spoločnosť podala na súd žalobu o plnenie záväzkov vyplývajúcich zo všeobecných podmienok a Wikingerhof by ako prostriedok obrany popierala, že „slobodne súhlasila“ s týmito všeobecnými podmienkami, ktorých presadzovanie spoločnosťou Booking.com je prejavom zneužitia jej postavenia nezlučiteľného s právom hospodárskej súťaže, táto žaloba by patrila do „zmluvných vecí“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia.¹⁶² Ako som totiž uviedol, táto kvalifikácia závisí od návrhu žalobcu, a nie od prostriedkov obrany uplatnených žalovaným.

138. V prejednávanej veci to však tak nie je. Wikingerhof sa ako navrhovateľ dovoľáva „záväzku z mimozmluvnej zodpovednosti“ vyplývajúcej z údajného porušenia právnych noriem práva hospodárskej súťaže. V tomto procesnom kontexte musí konajúci súd na účely určenia svojej právomoci považovať tvrdenia spoločnosti Wikingerhof za preukázané, a to vrátane skutočnosti, že bola nútená odsúhlasiť sporné všeobecné podmienky z dôvodu dominantného postavenia spoločnosti Booking.com. Táto uvedená spoločnosť teda nemôže zmeniť kvalifikáciu návrhu žalobkyne vo veci samej tým, že na svoju obranu uvádza tvrdenie, že Wikingerhof „slobodne súhlasila“ s uvedenými všeobecnými podmienkami.

139. Napokon výklad navrhovaný v týchto návrhoch nie je spochybnený rozsudkom Apple Sales International a i.¹⁶³, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že dohoda o voľbe právomoci v zmysle článku 25 nariadenia Brusel Ia obsiahnutá v zmluve medzi distribútorom a jeho dodávateľom sa môže uplatniť na žalobu o náhradu škody podanú prvým uvedeným podnikom proti druhému uvedenému podniku na základe článku 102 ZFEÚ vtedy, keď sa údajné zneužitie dominantného postavenia prejaví, ako v prejednávanej veci, v ich zmluvných vzťahoch.¹⁶⁴

140. Ako som totiž uviedol v bode 89 vyššie, dohoda o voľbe právomoci sa môže v závislosti od jej znenia týkať všetkých sporov, ktoré vznikli alebo môžu vzniknúť v súvislosti s konkrétnym právnym vzťahom.¹⁶⁵ Tento „test“ nevyžaduje nič viac ani nič menej ako (dostatočne priamu) väzbu medzi dotknutou zmluvou a spornou žalobou. Právny základ predmetnej žaloby nie je v tomto kontexte rozhodujúci. Podobná dohoda sa teda môže uplatniť, tak pokiaľ ide o žalobu v „zmluvných veciach“ v zmysle článku 7 bodu 1 nariadenia Brusel Ia, ako aj na žalobu vo „veciach nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle článku 7 bod 2 tohto nariadenia, pokiaľ taká väzba existuje.¹⁶⁶ V dôsledku toho je výklad, podľa ktorého taká žaloba na určenie občianskoprávnej zodpovednosti, ako je žaloba podaná spoločnosťou Wikingerhof proti spoločnosti Booking.com, patrí do „vecí“ nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti, úplne zlučiteľný s rozsudkom Apple Sales International a i.¹⁶⁷

V. Návrh

141. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor odpovedal na otázku, ktorú položil Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor, Nemecko) vo veci C-59/19, takto:

Článok 7 bod 2 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1215/2012 z 12. decembra 2012 o právomoci a o uznávaní a výkone rozsudkov v občianskych a obchodných veciach sa má vykladať v tom zmysle, že žaloba na určenie občianskoprávnej zodpovednosti založená na porušení právnych

¹⁶² Pozri v tom istom zmysle VILÀ COSTA, B.: How to Apply Articles 5(1) and 5(3) Brussels I Regulation to Private Enforcement of Competition Law: a Coherent Approach. In: BASEDOW, J., FRANCO, S., IDOT, L. (eds.): *International antitrust litigation: Conflict of laws and coordination*. Oxford: Hart Publishing, 2012, osobitne s. 24.

¹⁶³ Rozsudok z 24. októbra 2018 (C-595/17, EU:C:2018:854).

¹⁶⁴ Pozri rozsudok z 24. októbra 2018, Apple Sales International a i. (C-595/17, EU:C:2018:854, body 28 až 30).

¹⁶⁵ Pozri najmä rozsudok z 24. októbra 2018, Apple Sales International a i. (C-595/17, EU:C:2018:854, bod 22, ako aj citovaná judikatúra).

¹⁶⁶ Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wahl vo veci Apple Sales International a i. (C-595/17, EU:C:2018:541, body 34, 35 a 71).

¹⁶⁷ Rozsudok z 24. októbra 2018 (C-595/17, EU:C:2018:854).

noríem práva hospodárskej súťaže patrí do „vec[í] nárokov z mimozmluvnej zodpovednosti“ v zmysle tohto ustanovenia, vrátane prípadu, keď sú žalobca a žalovaný stranami jednej zmluvy a údajné protisúťažné konanie, ktoré žalobca vytýka žalovanému, sa prejavuje v ich zmluvnom vzťahu.